

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelček: Ljubljana, Selem-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392.

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošti ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za izvozništvo 50 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Jasen pogled in možata odločnost

Najpomembnejši notranji dogodek po zgodovinskem prevratu z dne 27. marca je odločitev voditelja Hrvatov dr. Mačka, da osebno sodeluje v novi vladi, kakor je to povedal v svoji izjavi z dne 3. t. m. Dr. Maček utemeljuje svojo odločitev s sklicevanjem na čut odgovornosti do naroda, ki mu zaupa že deset let. S tem je ugotovil, da je njegova odločitev v interesu vseh Hrvatov. »Hrvatski dnevnik«, glavno glasilo HSS, je ob tej priliki zapisal, da je bila ta odločitev potrebna, saj »menda ni med nami človeka, ki ni prepričan, da so to usodni časi, v katerih sta nam potrebna jasen pogled in možata odločnost«. Hrvatski narod, ki se zaveda važnosti naših notranjih in zunanjih problemov, je takoj zašlusil, da gre sedaj tudi za njegovo bodočnost. Tej slutnji odgovarja tudi Mačkova odločitev, ki jo je naša jugoslovanska domovina povsod sprejela z globokim zadovoljenjem. Sedaj smo vsi v tej državi združeni v možati odločnosti, da branimo svoj dom, svojo neodvisnost in svojo svobodo, čeprav bomo poprej storili do skrajnih možnosti vse, da se ohrani mir.

Težka je zunanje-politična naloga naše vlade, toda ogromnega pomena je zanjo zavest, da bo pri vseh svojih odločitvah uživala popolno zaupanje vseh Jugoslovancev. Dr. Maček se je odločil za vstop v vlado s posebnim poslanstvom, da namreč poizkusi vse, da reši mir, »to največjo dobroto človeštva«. Iz poročil, ki so mu jih predložili o svojih beograjskih razgovorih ban banovine Hrvatske dr. Subašić, podpredsednik HSS inž. Košutić in hrvatski ministri, pa tudi iz pisem, ki jih je prejel od uglednih srbskih in slovenskih prvakov, se je prepričal, da so ti »prav tako iskreno za mir« kakor on. V svojem prizadevanju za ohranitev miru se zato dr. Maček sklicuje na sodelovanje in skupne napore slovenskih, hrvatskih in srbskih predstavnikov. S tem je pred vsem svetom manifestiral našo odločno voljo, da ostanemo izven vojne, dokler niso ogrožene naše bitne življenjske pravice, med katerimi sta svoboda in neodvisnost na prvem mestu. Zato je »Hrvatski dnevnik« pripomnil k težavnosti dr. Mačkove naloge med drugim: »Oborožen z orožjem duha in ognjen in plašč svojega dostojanstva, bo spet nudil dokaz, da je na višini svoje zgodovinske naloge. Njegove krasne vrline, politični instinkt, ljubezen do svobode, kakor tudi pripravljenost na največje žrtve, kadar gre za rešitev naroda, bodo tudi v bodoče obeleževale njegovega duha.«

Dr. Maček je s svojo izjavo zavrnil vse zlonamerne inozemske vesti o zunanje-političnem ozadju naših notranjih sprememb z dne 27. marca. Potrdil je, da hočemo tudi sedaj in v bodoče, kakor doslej, samo mir in prijateljstvo z vsemi, ki spoštujejo naše narodne meje in našo neodvisnost. V tem pogledu bo voditelj Hrvatov imel popolno podporo vseh ostalih članov vlade, kakor se je o tem po lastni izjavi že doslej prepričal iz poročil in pisem. Tako so avtoritativno zavrnila namigovanja nekaterih inozemskih krogov, kakor da bi v zunanje-političnem pogledu obstojalo nesoglasje med stališčem Hrvatov in ostalih Jugoslovancev. Te razpoke ni in so zato vsi računi, ki so bili te dni na njej zgrajeni, računi brez krčmarja. Jugoslavija je danes složna v svojih odločitvah od Triglava do Vardarja, od Maribora do Djevdjelije. Ničesar ni, kar bi nas razdvajalo, niti na znotraj, niti na zunanje. V tem je prav v teh težkih dneh naša največja moč.

Izjava dr. Mačka je razočarala tudi vse one, ki so morda spekulirali na novi razdor med Hrvati in Srbi. »Hrvatski dnevnik« je na te temne sile, ki bi hotele ribariti v kalnem, opozoril že pred nekaj dnevi, ki je zapisal, da so se »ob dostojanstvu naroda razbili vsi poskusi nekih elementov, ki zastopajo narodnemu duhu tuje ideologije in ki so tudi sedaj poskušali delati težave, kakor to delajo od ustanovitve banovine Hrvatske.« Tudi v teh dneh, kakor vedno v zadnjih desetletjih, piše nadalje list, je hrvatski narod dokazal, da je politično zrel narod, da zanj ne veljajo zakoni mase, da ne dela izgovorov, da pa tudi ne beži pred posledicami svojih dejanj. Vse laži teh elementov pa je najbolj zgovorno zavrnil dr. Maček sam s svojo izjavo, v kateri izrecno poudarja, da je »vrh tega zajamčeno, da bodo pridobljene pravice Hrvatske s tem sodelovanjem (v vladi) ne samo spoštovane in uveljavljene, temveč tudi poglavitne«. Hrvatski narod, ki je smatral sporazum z dne 26. avgusta 1939 za svoj uspeh, bo o tem odslej še bolj prepričan, saj je sedaj odobren po resničnih predstavnikih srbskega naroda in po narodu samem.

Dr. Maček končno opozarja tudi na večje zaupanje pri izvrševanju svojega dela v Beogradu v sedanjih spremembah razmerah, ko izraža svoje prepričanje, da bo svoj posel tem lažje opravljal, »ker se bom pri njem znašel z

Dr. Maček prevzel svoje posle v vladi

Ob prihodu v Beograd je bil prisrčno pozdravljen — Zapisega pred predsednikom vlade — Celodnevne konference ministrov — Sedanja vlada je najmočnejša, kar jih je imela Jugoslavija po zedinjenju

Beograd, 4. apr. p. Na vse zgodaj je davi prispel v Beograd prvi podpredsednik vlade dr. Vladko Maček. Z njim sta se pripeljala generalni tajnik HSS dr. Krnjević in ban Hrvatske dr. Subašić. Prihod dr. Mačka v Beograd je napravil konec množičnim zlonamernim kombinacijam v tujem tisku. Beograjska javnost je sprejela podpredsednika vlade in voditelja hrvatskega naroda z največjimi simpatijami in toploto. Njegov prihod so pozdravili vsi politični krogi v prestolnici. Zapisega dr. Mačka novemu vladarju, se je povsod označilo tako, da je bila sedaj v Jugoslaviji cementirana najjačja vlada, kar jih je bilo kdaj v zadnjih 22 letih. Ustvarila se je najtrdnjša osnova narodne slege.

Dr. Maček se je pripeljal v Beograd iz Zagreba z brzovlakom. Na postaji ga je sprejelo prav veliko število najuglednejših osebnosti in njegovih osebni prijatelji. K sprejemu so se zbrali notranji ministri dr. Srdjan Budisavljević, pravosodni minister dr. Boža Marković, kmetijski minister dr. Branko Čubrilović, minister za prehrano Sava Kosanović, finančni minister dr. Sutej, poštni minister dr. Torbar, trgovinski minister dr. Andres ter ministra brez portfelja dr. Miha Krek in Bariša Smoljan, poleg njih pa še veliko število drugih predstavnikov. Dr. Maček je izstopil iz vlaka slijano razpoložen in njegovi pozdravi s prisotnimi so bili nadvse prisrčni. »Živel dr. Maček!« so se v zboru oglašali vsi, kar jih je bilo na prostranem peronu.

Ob 10. dopoldne so se zbrali pri predsedniku vlade generalu Simoviću prvi dr. Maček, drugi podpredsednik vlade dr. Slobodan Jovanović, minister za prehrano Sava Kosanović, dalje ministri Miha Trifunović, Milan Grol, Bogoljub Jevtić, dr. Sutej, dr. Smoljan, dr. Torbar, dr. Kulovec in dr. Srdjan Budisavljević. Dr. Maček in Sava Kosanović sta bila v tem krogu pred predsednikom vlade svečano zaprišena. Po zapisnici je bila v predsedstvu vlade krajsa konferenca. V ostalem pa so se danes nadaljevali sestanki posameznih ministrov kar ves dan. Seje ministrskega sveta danes ni bilo.

Beograd, 4. aprila. AA. Danes ob 10. dopoldne sta v predsedstvu vlade v navzoč-

nosti predsednika kr. vlade armijskega generala Dušana Simovića položila prisego prvi podpredsednik vlade dr. Maček in minister za prehrano Sava Kosanović. Navzoči so bili dalje podpredsednik vlade Slobodan Jovanović, ministri Miha Trifunović, Milan Grol, Bogoljub Jevtić, dr. Sutej, dr. Smoljan, dr. Torbar, dr. Kulovec in dr. Budisavljević.

Dr. Maček v avdienci

Beograd, 4. aprila. p. Nj. Vel. kralj Peter II. je sprejel danes v avdienci prvega podpredsednika vlade dr. Vladka Mačka. Dr. Maček je danes popoldne sprejel v svojem kabinetu zunanjega ministra dr. Ninčiča, prosvetnega ministra dr. Mišo Trifunovića, ministra za socialno politiko in narodno zdravje Milana Grola ter prvaka demokratske stranke Dušana Vlađića.

Ovacije pri odhodu iz Zagreba

Zagreb, 4. aprila. a. Predsednik HSS dr. Maček je sredi odpotoval z banom dr. Subašićem in glavnim tajnikom HSS dr. Krnjevićem v Beograd. Na peronu glavnega kolodvora se je zbrala k slovesu velika množica meščanov, prišli so pa tudi množični novinarji. Dr. Maček se je do odhoda vlaka mudil v uradu postajenačelnika na glavnem kolodvoru. Ko je odšel iz urada proti salonskemu vagonu, mu je zbranc meščanstvo priredilo prsne ovacije ter je vzklikalo: Živel dr. Maček! Prav tako se ga vsi potniki, ki so bili v beograjskem in drugih vlakih, pozdravljali z vzkliki in ploskanjem. Ko je dr. Maček stopil v vagon, je povabil k sebi podpredsednika HSS inž. Avgusta Košutića ter se razgovarjal z njim nekaj časa. Vlak, v katerem je odpotoval dr. Maček s svojim spremstvom je zapustil zagrebski kolodvor ob 23.10.

Pred vladno deklaracijo

Zagreb, 4. aprila. a. »Novosti« poročajo iz Beograda: V političnih krogih pričaku-

jejo, da bodo sedaj ko je bil notranji problem urejen v popolno zadovoljstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev sestavili deklaracije, s katero bo vlada stopila pred javnost. Kakor trdijo, bo pri izdelavi deklaracije sodeloval poleg članov vlade tudi glavni tajnik HSS dr. Juraj Krnjević.

Kraljev ukaz vojski

Beograd, 4. aprila. »Vojni list« je danes objavil naslednjo naredbo vrhovnega poveljnika vojske in mornarice:

Moji vojski in mornarici izražam priznanje in pohvalo za zvesto in patriotsko zadržanje v trenutku, ko sem stopil na prestol dne 27. marca tega leta.

Vse oficirje, vojne uradnike, podoficirje, kaplarje, redove in mornarje vse vojske in mornarice pozivam, da tudi nadalje opravljajo svojo dolžnost, zvesto in vdano, kakor so to storili doslej, za blagor naše drage in mile domovine.

Živeli junaki!

Peter, s. r.

Položaj v Beogradu

Beograd, 4. apr. p. Beograd je ves dostojanstveno miren. Promet je na ulicah povsem normalen. Po trgovinah in lokalih se nič ne pozna, da živimo v izrednih časih. Po kavarnah in drugih lokalih ljudje mnogo govore o fantastičnih senzacijah tujih radijskih postaj in se čudijo, kako so bile solih mogoče take izmišljotine in kako je bilo mogoče širiti jih po svetu. Odločni demanti vlade je napravil povsod najboljši vtis. Vest, ki prihajajo iz vse države, ne vedo povedati niti o najmanjšem incidentu političnega ali nacionalnega značaja v poslednjih dneh. Silen vtis je napravila izjava, ki jo je podal italijanski generalni konzul v Splitu pred svojim odhodom tamošnjemu zastopniku bana. Potrdil je, da ne ve niti za en incident, ki naj bi se bil pripetil italijanskim državljanom in drugim Italijanom po vsej Dal-

maciji. Nasprotno, zahvalil se je za korektnost in ljubeznivo ustrežljivost oblasti in vsega prebivalstva, ki sta bili izkazani italijanskim državljanom, ko so odhajali iz države.

Dopisniki beograjskih listov v Berlinu ne poročajo svojim listom nikakih novih informacij. Nemški uradni krogi so slej ko orej zelo rezervirani in poučene osebnosti ne dajejo nobenih konkretnih izjav. Poročevalci naglašajo, da Berlin z največjo pozornostjo zasleduje nadaljnji potek dogodkov. Ne more se pa reči ali bo napetost v prihodnjih dneh še naraščala ali bo pričela upadati.

Patriarh pri ministru pravde

Beograd, 4. apr. AA. Patriarh dr. Gavrilko je obiskal danes dopoldne pravosodnega ministra dr. Božidarja Markovića.

Nov dvorni maršal

Beograd, 4. aprila. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog predsednika vlade je bil postavljen za maršala dvora Nj. Vel. kralja Djura Vukotić, preds. dnik okrožnega sodišča v pokuju in bivši senator.

Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog predsednika vlade je bil odlikovan z redom Karađorđeve zvezde 3. stopnje Boža Colak Antić, dosedanji dvorni maršal.

Zmanjšano število potniških vlakov

Beograd, 4. aprila. AA. Od 5. t. m. nastopilo zaradi zmanjšane števila potniških vlakov pri prevozu potnikov naslednje omejitve:

Državni uslužbenci morajo imeti razen osebne legitimacije še dovoljenje svojih predstojnikov, druge osebe pa dovoljenje upravnih oblasti. Brez takšnega dovoljenja potniške blagajne ne bodo dajale vozniških listkov.

Bardossy - novi predsednik madžarske vlade

V vladi so ostali vsi dosedanji ministri — Pogreb grofa Telekija bo v ponedeljek

Budimpešta, 4. apr. AA. (MTI) Regent Horthy je imenoval za novega ministrskega predsednika dosedanjega zunanjega ministra dr. Bardossyja, ki obdrži tudi resor zunanjega ministrstva. Tudi vsi ostali člani vlade so obdržali svoje dosedanje portfelje.

Bardossyjeva vlada je prisegla danes dopoldne. Notranji minister Keresztes-Fischer je sporočil članom parlamentarnega kluba vladne večine, da je ministrski predsednik Bardossy, ki se doslej ni bavil z vprašanji notranje politike, sklenil, da bo vzdrževal stalne stike s stranko vladne večine glede notranje politike.

Pogreb tragično preminulega bivšega predsednika vlade grofa Telekija bo v ponedeljek ob 10. dopoldne. Danes so pripeljali pred mrtvaški oder svojega soproga z avtomobilom grofica Telekija, ki se zdravi v nekem budimpeštanskem sanatoriju. Grofica Teleki je ostala pol ure ob odru svojega soproga, nakar so jo ponovno odpeljali z avtomobilom v sanatorij.

Pokojni grof Teleki je že leta 1929 izročil svojemu tajniku neko pismo s pripombami, naj ga odpre šele po njegovi smrti, kar se je zgodilo danes. V pismu izraža grof Teleki željo, da naj bi bil njegov pogreb čim skromnejši in že ob 7. jutraj. Pogreb naj bi ne prisostvoval nihče drugi razen duhovnika in njegovega osebnega tajnika. Teleki izraža v pismu tudi željo, da naj se njegova smrt ne objavi s posmrtnicami v listih in da naj se tudi venci ne pošiljajo. Odklanja tudi postavitev nagrobnega spomenika. Ker je grof Teleki umrl kot predsednik madžarske vlade, pa sedaj ne bo izpolnjena njegova poslednja želja, ker madžarski narod želi, da bo tragično preminuli madžarski državnik svečano pokopan na državne stroške.

Vlada bo nadaljevala dosedanje politiko

Budimpešta, 4. aprila. AA. (Havas) Madžarski politični krogi smatrajo, da bo

možni, s katerimi sem v popolnem zaupanju sodeloval v najtežjih časih in sem bil nosilec skupne liste na volitvah.« To je gotovo zelo pomemben del dr. Mačkove izjave, ker nam ne odkriva le dosedanjega zaupanja voditelja Hrvatov do onih, ki so bili do včeraj v opoziciji, temveč napoveduje tudi za naprej tesno sodelovanje, ki bo raslo iz povezanosti »v najtežjih časih«. Ta element zaupanja, preizkušen v skupni nesreči, kakor med pravimi prijatelji, je prav gotovo največje jamstvo tesnega sodelovanja v bodoče.

nova vlada nadaljevala politiko bivše vlade. Edino dejstvo, ki označuje novo vlado, je to, da je novi predsednik vlade človek, diplomat po karieri, ki ne pripada nobeni stranki, niti ni član parlamenta. Politični krogi poudarjajo, da mu to zagotavlja popolno neodvisnost napram vsem strankam, kar mu bo tudi omogočilo, da se bo lahko popolnoma posvetil velikim nalogam, ki ga čakajo.

Sožalje naše vlade

Beograd, 4. aprila. AA. Predsednik vlade general Simović je poslal madžarskemu prosvetnemu ministru Homanu naslednjo brzojavko: Globoko sem ganjen nad nenadno izgubo njegove ekscelence grofa Telekija in zato prošim vašo ekscelenco, da ste tolažbi pri madžarski vladi za simpatije jugoslovanske vlade o priliki hudega udarca, ki je zadel madžarski narod.

Danes ob 11. je na ukaz predsednika vlade obiskal šef kabineta predsednika ministrskega sveta Radoje Nikolić, madžarsko poslanstvo in je v imenu predsednika vlade izrekel madžarskemu poslaniku Bakcaz Bessenyei sožalje o priliki smrti madžarskega predsednika vlade grofa Telekija.

Hitlerjeva sožalnica

Berlin, 4. aprila. AA. (DNB) O priliki tragične smrti predsednika madžarske vlade grofa Telekija je poslal voditelj Nemčije in državni kancelar Hitler izraze sožalja Horthyju in grofici Teleki, v katerih izraža svojo žalost nad veliko izgubo. Prav tako je nemški zunanji minister v Ribbentrop poslal sožalno brzojavko zunanjemu ministru Bardossyju in grofici Teleki.

Pozdrav nemškega tiska

Berlin, 4. aprila. AA. (DNB.) Berlinski večerniki pozdravljajo novega madžarskega ministrskega predsednika Bardossyja. »Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi med drugim: Madžarska je v nekaj mesecih izgubila dva državnika, ki sta zavzemala najvažnejša mesta. Sedaj je po smrti drugega pokojnika prevzel vodstvo Bardossy. Njegovo potovanje v Berlin v svojstvu zunanje ministra je bilo posvečeno prijateljski Nemčiji. Ta linija politike je delo pokojnega Gömbösa, ki je kot Madžar prvi uporabil besedo »in ta politika se je nadaljevala preko Telekija naprej in se bo sedaj nadaljevala v njegovem nasledniku Bardossyju.

**Bodimo disciplinirani
trezni in odporni!**

Macuoka spet v Berlinu

Japonski zunanji minister nujno pozvan od cesarja na poročanje in odpotuje nocoj v Tokio

Berlin, 4. aprila. AA. (DNB.) V tukajšnjih političnih krogih se je zvedelo, da bo japonski zunanji minister Macuoka, ki je danes popoldne ponovno prispel v Berlin, ostal v nemški prestolnici poldrugi dan. Jutri zvečer se bo preko Moskve vrnil v Tokio. Japonski zunanji minister bo tudi pri sedanjem bivanju v Berlinu imel razgovore z merodajnimi osebnostmi.

Sprejem pri Hitlerju

Berlin, 4. aprila. j. (DNB.) Japonski zunanji minister Macuoka, ki se je danes pripeljal iz Rima v Berlin na svoj drugi obisk, je bil kmalu po prihodu sprejet pri vodji rajha Hitlerju. Razgovoru je prisostvoval tudi zunanji minister Ribbentrop.

Pospeden povratek v domovino

Rim, 4. aprila. n. (Stefani.) Japonski zunanji minister Jozuke Macuoka je v pretekli noči potoval preko Brenerja. Do meje ga je spremljala častna delegacija pod vodstvom poslanika Butija. Na obmejni postaji ga je sprejelo nemško častno spremstvo. Japonski državnik je v posebnem vlaku takoj nadaljeval svoje potovanje proti severu.

London, 4. aprila. j. (AR.) Po informacijah, ki so dosepele v London iz japonskih virov, je japonski zunanji minister Macuoka prejel iz Tokia nujni nalog, naj pospeši svoj povratek na Japonsko in opusti nameravani obisk v Vichyju. Po informacijah, ki prav tako izvirajo iz japonskih virov, se mora smatrati še zmerom kot zelo dvomljivo, da bi moglo že skoraj priti do sklenitve rusko-japonskega nenapadnega pakta.

Japonska se hoče gospodarsko osamosvojiti

Tokio, 4. aprila. j. (Domej.) Na današnji vladni seji, ki je bila pod predsedstvom princa Konoja, je bil položen temeljni kamen gospodarski neodvisnosti Japonske. Predsednik vlade je sporočil, da je mikado pristal na to, da se imenuje viceadmiral Teijiro Tokyda za novega trgovinskega ministra, general Teiči Suzuki pa za načelnika urada za načrtno gospodarstvo. Ministrski svet je nato na svoji seji odobril »narodni mobilizacijski načrt, čigar namen je s smotnim načrtnim gospodarstvom doseči neodvisnost Japonske od uvoza življenjsko potrebnega gradiva in surovin iz Zedinjenih držav in Anglije.

Macuoka Mussoliniju in grofu Ciano

Rim, 4. aprila. AA. (Stefani.) Ko je zapuščal italijansko ozemlje je japonski zunanji minister Macuoka poslal Mussoliniju naslednjo brzojavko: Dovolite mi, da vam izrazim svojo najiskrenejšo zahvalo za siljano ljubeznivost, s katero ste me spre-

jeli. Ne vem, kako bi vam izrazil svojo hvalečnost. Moje misli bodo zmerom z vama. Prepričan sem, da bo pod vašim vodstvom velik italijanski narod izšel iz te vojne kot zmagovalec.

Macuoka je razen tega poslal grofu Ciano brzojavko naslednje vsebine: Posebno in globoko se zahvaljujem za sprejem, ki ste mi ga izkazali vi in italijanska vlada in zato obema izrekam iskreno zahvalo. Ta obisk mi je ostal vedno globoko v spominu in bo pomagal, da se ojači tradicionalno prijateljstvo, ki je bilo nedavno potrjeno s sklenitvijo trojnega pakta. Želim vam skorajšnjo in popolno zmago vaše oborožene sile in vaše plemenite domovine.

Angleški poslanik pri knezu Konoju

Tokio, 4. aprila. j. (CBS.) Zastopnik zunanje ministrstva je na današnji tiskovni konferenci sporočil, da je petletni terek britanski veleposlanik v Tokiu sir Robert Craigie obiskal namestnika zunanje ministra Chuichu Ohasija ter imel z njim razgovore, tičeče se splošnih angleško-japonskih odnosov. Zastopnik zunanje ministrstva je k temu še pripomnil, da je angleški poslanik Craigie izkoristil ugodno priliko, da je namestnika zunanje ministra informiral o položaju v vzhodnem delu Sredozemlja.

Japonci se selijo iz Paname

Tokio, 4. aprila. AA. (DNB.) Z japonsko ladjo »Buenos Aires«, ki bo 24. aprila odplula iz Los Angelesa proti Japonsku, se bo iz Paname odselilo 800 Japoncev. Vsi se bodo vrnili v domovino zaradi težav, ki jih delajo Japoncem v Panami oblasti in prebivalstvu.

Nov čangkajskov zunanji minister

Čungking, 4. apr. j. (Ass. Press) Uradno obvestilo čunkinske vlade javlja, da je bil za novega zunanje ministra Kitajske imenovan dosedanji kitajski poslanik v Londonu Kuo-Tai-Chi. V Čungkingu vidijo v imenovanju Kuo-Tai-Chija za novega kitajskega zunanje ministra izraz želje Čangkajskove vlade, da se še bolj okrepe odnosi med Veliko Britanijo in Kitajsko. Za naslednika dosedanjega kitajskega poslanika v Londonu bo postavljen dr. Wellington Koo, za čigar imenovanje je angleška vlada že dala svoj pristanek.

Dr. Wellington Koo je bil ob leta 1932 dalje kitajski poslanik v Parizu, dočim je zdaj v isti funkciji pri francoski vladi v Vichyju. Več let je bil Koo načelnik kitajskega zastopstva pri Društvu narodov v Ženevi in je tedaj postal širom sveta znan po svojih obrambnih govorih, v katerih se je zavzemal za interese Kitajske proti japonskim zahtevam.

Vojne operacije v Afriki

Italijanski in nemški motorizirani oddelki so včeraj zasedli Bengazi, glavno mesto Cirenajke

Lizbona, 4. aprila. n. (Stefani). Italijanski in nemški oklopni oddelki so zavzeli Bengazi.

Rim, 4. aprila. n. (Stefani). V svojem današnjem 301. službenem vojnem poročilu beleži vrhovno poveljstvo italijanske vojske o borbah v Afriki:

Neki naš hidroavion je na izvidniškem poletu zapadno od Sardinije sestril eno sovražno lovsko letalo.

V severni Afriki se nadaljuje operacija italijanskih in nemških motoriziranih oddelkov v Cirenajki. Naše letalstvo je razvijalo iniciativno delovanje. Ena sovražna letala je bilo sestreljeno v bližini Bengazija in se je še v zraku obrnilo. Angleška letala so napadla Tripolis. V židovskem okraju je bilo okrog 15 ljudi ubitih. Druga angleška letala so s streljanci obstreljevala naše kolone na pohodu. Izgube so bile neznane.

V vzhodni Afriki se nadaljuje odpor naše vojske tako v Eritreji kakor tudi v harsarski pokrajini.

Angleži priznajo padec Bengazija

Kairo, 4. aprila. AA. (Reuter). Glavni štab angleške vojske je objavil tole poseben sporočilo:

Naši lahki oddelki so naleteli na odločno napredovanje pomembnih italijanskih sil, ki razpolagajo s številnimi tanki. Naši lahki oddelki so se umaknili in bili poslani na obrambno črto za koncentracijo na osnovni načeli, ki smo ga s tolikim uspehom uporabili pri Sidi el Baraniju in ki obstoja v tem, da sami določimo svoje oporišče. V toku tega umika je bilo izpraznjeno mesto Bengazi. Uničena so bila vsa skladišča. Bengazi je vojaškega stališča ni moglo braniti in ga nismo izkoriščali niti kot luko. Sovražniku gre enako kakor v jeseni 1940. Očitno za tem, da doseže propagandne uspehe za ceno podaljšanja prometne črte z zaledjem, ki je še sedaj dolga. Pri umiku so naše čete prizadele sovražniku pomembne izgube na moštvi in oklopnih enotah.

Mnenje vojaškega strokovnjaka

Kairo, 4. aprila. j. (Reuter). Vojaški zastopnik v Kairu je danes izjavil, da ni niti najmanjšega povišja za kako vznemirjenje zaradi evakuacije Bengazija. Dejal je, da je pač puščavska vojna nekaj povsem samosvojega, kar nima primere z vojevanji na drugih terenih in se kvečjemu lahko primerja še z vojno na morju. Kakor si je Anglija ob Grazianijevi ofenzivi jeseni izbirala bojišča, tako si jih izbirata tudi zdaj in pušča Nemce in Italijane napredovati, ker itak ne bodo napredovali dalje kot do angleških postojank, ki so pripravljene za obrambo. Poglavitna taktika puščavske vojne je v tem, da se sovražniku prizadevajo čim večje izgube na ljudeh in materialu. Morda je celo primernejše premagati sovražnika na egiptski meji, kakor pa truditi se do Bengazija. Angleške čete so že zdaj prizadale sovražniku hude izgube, dočim so lastne izgube ostale majhne. Angleži Bengazija vse od njegove zasedbe vohbe niso uporabljali kot svojo luko. Zadnje tedne je ta luka postala še bolj neuporabna, ker so bile sistematično uničene pristaniške naprave. Luka pa je bila tudi že poprej zatrpna z razbitinami potopljenih italijanskih ladij.

Na koncu je vojaški dopisnik naglasil, da bodo nedvomno v naslednjih dneh oči vsega sveta uprte v Zapadno puščavo, če bodo italijansko-nemške kolone prodirale globlje in globlje, toda razsodni opazovalci bodo pač ugotovili, da se vrednosti takega napredovanja ne more meriti z metri, marveč samo z izgubami na ljudeh in materialu.

Kje so pluli nemški transporti v Libijo

London, 4. aprila. j. (Reuter). Reuterjev mornariški dopisnik poroča, da se zdaleka vsi nemški transporti vojnega materiala, ki so dohajali v Libijo, niso prišli srečno na svoje mesto. Od 1. januarja dalje je angleška admiraliteta objavila, da so angleške podmornice potopile v Sredozemskem morju približno 109.000 ton sovražnikovega brodograja. Večina tega brodograja je bila najbrže namenjena v Tripolis. Pri teh izgubah pa niso vštete tiste ladije, ki so jih potopila angleška letala. Najbolj verjetno je, da so šli nemški transporti materiala, ki se zdaj uporablja v Libiji, iz zapadne italijanske luke Salerno. Odtam so tovorne ladije najbrže plule vzdolž sicilске obale ter nato po najkrajši št poti v teritorialno vodovje Tunizije, potem zmerom tesno vzdolž afriške obale proti Tripolisu, ali morda tudi proti kakim drugim lukam, ki so v italijanskih rokah, dasi so edino primerne naprave za izkrcavanje tovarov samo v tripolski luki. Jasno je, da so imele angleške podmornice težko nalogo, kontrolirati nemške transporte, ki so šli gori navedeno pot, zlasti še, ker so imele razen kontrole nad to potjo še vrsto drugih važnih nalog v Sredozemskem morju.

Položaj v Eritreji

Kartum, 4. aprila. AA. (Reuter). Angleške patrle, ki iz Asmare napredujejo proti Rdečemu morju, so naleteli na biokirane čete. Italijani so ob umiku uničili mostove in dele cest, da bi lahko izvršili evakuacijo Massaua in od konca uničili pristaniške naprave in ladije. V Massaua je baje 40 ladij. Angleške sile, ki napredujejo iz pokrajine Areza, so naletale med Asmaro in Adiugrijem, 60 km od Asmare, na italijanske patrle in so osvojele čez 150 angleških vojakov. Ki so jih bili Italijani ujeli v pokrajini Asmari so Angleži ujeli do sedaj okoli 3.000 italijanskih vojakov.

London, 4. apr. j. (Reuter). Eritrejska luka Massaua se še ni predala in so bile vesti o njenem padcu netočne odnosno

vsaj preuranjene. Prodiranje angleških čet od Asmare proti Massaua se je nekoliko zavleklo zaradi tega, ker so Italijani na umiku čisto med obema mestoma hudo razdejali. Popravila so se sicer takoj pričela, vendar zahteva primerno popravilo nekaj časa.

New York, 4. aprila. j. (Ass. Press). Kakor poroča angleška admiraliteta, je bilo angleško brodogrje pred obalo Eritreje dodatno okrepljeno z nekaterimi ladijami indijskega brodograja. Angleške vojne ladije so nato izkrcale na obali Eritreje britanske čete in vojni material.

5 italijanskih rušilcev potopljenih

Kairo, 4. aprila. n. (Reuter). Službeno je bilo tu nocoj objavljeno, da sta bila v Rdečem morju v bližini Ibn Saudove Arabije potopljena še dva italijanska rušilca in sicer »Pantera« in »Tigre«. Potopili sta ju njuni lastni posadki. Nekaj članov posadke se je rešilo na obalo.

Ze prejšnje dni so Italijani izgubili v Rdečem morju tri rušilce, in sicer »Leone«, ki ga je v torek potopil neki angleški hidroavion, ter »Sauru« in »Michele Mani«, ki sta bila potopljena predvčerajšnjim.

145 km od Adis Abebe

London, 4. apr. n. (Reuter). Britanske čete so sedaj le še 145 km oddaljene od Adis Abebe. Angležem in južnim Afričanom, ki so pred tednom dni zavzeli Harar, se je posrečilo vzhodno od reke Harar streti italijanski odpor, čeprav so Angleži računali, da jim bodo Italijani dali tam nekaj opravka. Britansko topništvo je prizadejalo italijanskim oklopnim od-

delkom precej izgub, tako da so se morali umakniti. Več Italijanov je bilo ujetih in tudi nekaj topov je bilo zaplenjenih.

V Eritreji se nadaljuje pohod proti Massaua. Na področju pokrajine Asmare je bilo doslej naštetih 3.000 italijanskih ujetnikov. Tudi v drugih predelih Abesinije se koncentrični pohod proti Adisu Abebi nadaljuje. V Soroku so bile Italijanom po kratki borbi prizadejane znatne izgube. Padlo je nekaj sto italijanskih in afriških vojakov. Med njimi je tudi en brigadni general. Na širokem področju se nadaljuje ofenziva tudi med Negelijem in Javelom.

Na severnem Atlantskem oceanu so podmornice potopile 88.616 ton sovražnega ladijskega prostora samo v enem konvoju, ki je bil namenjen v Anglijo in je bil močno zaščiten, je bilo potopljenih 10 ladij z 58.000 tonami. Poleg teh uspehov so podmornice hudo poškodovale tudi neko približno 12.000 tonsko tovorno ladijo.

Kakor je bilo objavljeno že v posebnem poročilu, so bili Angleži, ki so jih nemški italijanski oddelki v severni Afriki vrgli iz Marsee ob Brege, zasledovani tudi 2. aprila. Agedabija je bila zavzeta. Dosežena je bila Zuetina. Nasprotnik se naglo umika proti severu. Znatno je število ujetnikov, kakor tudi zaplenjenih oklopnih in drugih motornih vozil. Italijanske kakor tudi nemške izgube so zelo majhne. Dne 3. aprila so nemški in italijanski oddelki v nadaljnjih operacijah prodrili do Genesina. Na svojem umiku je sovražnik v smislu svojega lastnega poročila izpraznil Bengazi.

Nemške letalske sile so tudi včeraj z dobrim uspehom napadle ladije na morjih okoli Velike Britanije in v Sredozemlju. Ob vzhodni obali Škotske so bojna letala potopila dve vojni ladji s skupno 10.000 tonami, hudo poškodovale pa dve večji tovorni ladji.

Zapadno od Krete so protiletalske krizbarke in rušilci obstreljevali močno zaščiten konvoj. Na neki veliki transportni ladji, ki sta jo zadel dve bombi v sredo, je izbruhnil požar. Verjetno je, da se je parnik potopil.

Pri izvidniških akcijah nad Veliko Britanijo so bila učinkovito bombardirana angleška letališča. Močnejše skupine bojnih letal so v noči na 4. april ponovno bombardirale pristaniške naprave v Bristolu. Bilo je mogoče opaziti celo vrsto večjih požarov. Nadalje so bile učinkovito napadene vojaške važne naprave ob južni in vzhodni obali Britanskega otočja. Miniranje angleških luk se je po načrtu nadaljevalo.

Sovražnik letal tudi včeraj ni bilo ne podnevi ne ponoči nad nemškimi državnimi ozemljem.

Pri poslednjih uspešnih akcijah proti angleški trgovinski mornarici na severnem Atlantiku sta se posebno izkazali podmornici pod vodstvom kapetana Rosenbauma in nadporočnika Endrasa.

Pri izvidniških akcijah nad Veliko Britanijo so bila učinkovito bombardirana angleška letališča. Močnejše skupine bojnih letal so v noči na 4. april ponovno bombardirale pristaniške naprave v Bristolu. Bilo je mogoče opaziti celo vrsto večjih požarov. Nadalje so bile učinkovito napadene vojaške važne naprave ob južni in vzhodni obali Britanskega otočja. Miniranje angleških luk se je po načrtu nadaljevalo.

Sovražnik letal tudi včeraj ni bilo ne podnevi ne ponoči nad nemškimi državnimi ozemljem.

Pri poslednjih uspešnih akcijah proti angleški trgovinski mornarici na severnem Atlantiku sta se posebno izkazali podmornici pod vodstvom kapetana Rosenbauma in nadporočnika Endrasa.

Vojaški posveti v Ankari

Ankara, 4. aprila. j. (Ass. Press). Danes je prisel semkaj angleški general Creagh skupaj z nekaterimi drugimi angleškimi generali, ki bodo sodelovali v posvetovanjih med turškimi in angleškimi generalnim štabom.

Po informacijah, ki jih imajo na merodajnem mestu v Ankari, je zdaj zbranih v Bolgariji 22 nemških divizij. Poglavitno oskrbovališče za nemško armado je pri Plovdivu. Nemški generalni štab na tem področju se nahaja v Čamkorgiji. Ugotovljeno je bilo, da kažejo nemške čete na tem področju tendenco, razviti se v smeri proti grški meji.

Berlin, 4. aprila. AA. (DNB) Associated Press poroča, da je po poročilih britanskega radia general Wavel prisel v Ankaro, kjer bo vodil razgovore s turškimi generalnim štabom. Z generalom Wavelom so v Ankaro prisel tudi maršal Cornwall, letalski maršal Almhurst in admiral Kelly.

Berlin, 4. aprila. AA. (DNB) V Wilhelmstrasse je bilo danes na vprašanje tujih častnikov o turško-nemških odnosih odgovorjeno z ugotovitvijo, da so odnosi med Turčijo in Nemčijo normalni.

Kralj Jurij nadziral čete ob obali

London, 4. aprila. n. (S.D.A.). Angleški kralj in kraljica sta se polednja dva dni mudila v južni Angliji. Pregledala sta čete, ki so razmeščene v vrsti vojaških taborišč ob različnih obalah.

Z albanskih bojišč

Rim, 4. aprila. n. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo v svojem današnjem 301. službenem vojnem poročilu:

Na grški fronti delovanje topništva na obeh straneh.

Skupina naših lovcev je v nizkem poletu napadla ko'one čet na pohodu po cesti Korča-Podgradec. Prizadejala jim je znatne izgube. Več avtomobilov se je vnelo.

Atene, 4. aprila. AA. (Atag.). Uradno poročilo št. 159 generalnega štaba grške vojske z dne 3. aprila pravi:

V toku dneva je bilo opaziti udeleževanje patrol ter topništva. Ujetih je bilo več vojakov in zaplenjena je bila gotova količina avtomatičnega orožja in možnarjev. Uradno poročilo notranjega ministrstva z dne 3. aprila pravi, da so sovražna letala izvršila napad na zapadno grško Macedonijo, ni pa bilo ne človeških žrtev in ne materialne škode.

Atene, 4. aprila. j. (Reuter). Poveljstvo angleškega letalstva v Grčiji poroča, da so izvršila angleška letala v četrtke docela uspel napad na vojaške zgradbe italijanskega oporišča v Berat v Albaniji. Angleškim letalcem je uspelo več direktnih zadetkov na izbrane objekte. Vsa letala so se srečno vrnila.

Washington, 4. apr. AA. (DNB) Sinoči je zunanje ministrstvo izročilo odgovor ameriške vlade na protestno noto, ki jo je poslal nemški veleposlanik v Washingtonu 31. marca in 1. aprila glede interniranja njihovih posadk. Ameriška vlada odklanja zahtevo nemškega veleposlanika, naj se osvobodijo nemške ladije v ameriških lukah in oprostijo člani posadk. Glede postopanja z nemškimi mornarji bo z ozirom na nemški protest izdana druga nota, v kateri bodo obrazloženi ukrepi, ki se bodo v bodoče izvajali.

Buenos Aires, 4. apr. j. (Un. Press) Tudi v Argentini se je že pričela opaziti tendenca po zaplembi nemškega trgovskega brodograja v argentinskih lukah. Radikalni poslanec da Monteda Borde je izjavil, da bo v reprezentenčni zbornici predložil zakonski načrt o zaplembi vseh trgovinskih ladij vojskujočih se držav. Zakonski načrt bo utemeljen z motivacijo, da potrebuje Argentina lažjske toneže. Ker ima radikalna stranka večino v reprezentenčni zbornici, je treba pričakovati, da bo tudi v Argentini v kratkem odredjena zaplemba tujih ladij.

Rio de Janeiro, 4. aprila. j. (Reuter) Brazilski policija je po sklepu državnega sodišča odredila zaplembu italijanskega tovornega parnika »Teresa« (5111 ton), ki leži zasidran v brazilski luki Rio.

Lima (Peru), 4. apr. j. (DNB) Požar na obeh nemških ladjah, ki sta ušli iz pristanišča Callao, še zmerom traja. Peruanska oblastva zdaj zasušujejo ladijsko moštvo in bo proti posadki vložena obtožba zaradi požiga. Posadka nemškega parnika »Friedland« se nahaja še zmerom v zaporu v severni peruanski luki Vaita Casapiseje v Limi obširno piše o teh ladijskih incidentih, vendar ne dodaja nikakršnih lastnih komentarjev.

Mexico, 4. aprila. AA. (DNB) Na večerajšnji seji mehiškega snata je senator Colcanes govoril o zaplembi nemških in italijanskih ladij v lukah Tampico, Penco in Veracruz. Naglasil je, da te ladije lahko zelo koristijo ameriški trgo ski mornarici.

V zvezi s tem dogikom je senat »klenil imenovati komisijo, ki naj bi proučila vprašanje odkupa nemških in italijanskih ladij. Na seji je bil sprejet tudi sklep, da naj se sestane posebna komisija predstav-

nikov Mehike in Zečinjenih držav, ki naj bi razpravljala o vprašanju izkoriščanja mehiških letališč po Zečinjenih državah.

Gradnja 212 ladij

Washington, 4. apr. j. (Reuter.) Predsednik Roosevelt je danes sporočil, da je odobril iz sedemmilijardnega kredita za pomoč Angliji nadaljnjih 500 milijonov dolarjev, ki bodo porabljeni za gradnjo 212 trgovinskih ladij, ki bodo v kratkem prišle v dele v 50 ali 60 novih ladjedelnicah, ki bodo prav tako zgajene iz tega kredita.

Roosevelt je nadalje sporočil, da bo ameriška vlada izbrala področje Rdečega morja iz področja, za katere velja določba o vojni coni. Naglasil je, da bodo potem ameriške trgovinske ladije lahko plule v Rdeče morje, kamor jim je bil doslej dostop zabranjen.

Ameriško posredovanje med Anglijo in Francijo

Washington, 4. aprila. AA. (Havas) Ob priliki izjave Cordella Huila glede incidenta pri Nemoursu smatrajo angleški listi, da je Amerika s tem, da je poslala Londonu francosko protestno noto v zvezi z omenjenim incidentom, aktivno posegla v reševanje te zadeve. Ameriška vlada se ni omejila samo na vlogo navadnega posredovalca. Ta incident spada po mnenju ameriških krogov v okvir splošnega problema preskrbe Francije, zaker se predsednik Roosevelt posebno zanima. V washingtonskih krogih prevladuje vtis, da se v sedanjih razmerah ameriška vlada zanima v prvi vrsti za dejanske odnose, ki obstojajo med francosko in angleško vlado, ker so diplomatski odnosi med obema državama prekinjeni. Smatra se celo, da bo Washington skušal odstraniti težave, ki bi lahko nastale med Francijo in Veliko Britanijo.

30.000 pilotov letno

Washington, 4. apr. AA. (Reuter) Vojni minister Stimson je sporočil danes na sestanku s predstavniki tiska, da namerava ameriško letalstvo ustanoviti še 60 novih šol, v katerih se bo lahko pripravljalo za letalsko službo 30.000 pilotov letno.

Brodovno gibanje v Gibraltarju

Algeciras, 4. apr. n. (S.D.A.). Včeraj popoldne je plul skozi Gibraltar na Sredozemsko morje velik angleški konvoj. V njem je bilo 26 tovornih parnikov. Spremljalo ga je pet večjih oboroženih ribiških ladij ter dve podmornici. Ponoči so pripule v Gibraltar angleške vojne ladije. V eskadri so bile 23.000 tonska matična ladja za letala »Formidable«, 32.000 tonska oklopnica »Repulse«, 3 rušilci in 4 torpedovke. Vojne ladije so se zasidrale v zunanji luki.

Zaklonišča pred napadi iz zraka

Oziri na državno, pa tudi na našo osebno in imovinsko varnost narekujejo, da zgradimo čim več zaklonišč. Zaklonišča naj bodo že zdaj opremljena z orožjem in drugimi potrebščinami, kakor to predpisujejo navodila banske uprave z dne 31. maja 1940. Službeni list št. 46. Najvažnejše točke teh navodil so razvidne v oglašni, ki morajo vsi v večji vsake stanovanjske hiše.

V primeru zračnega napada morajo biti okna odprta

V zvezi z naredbo banske uprave o za-

temnitvi z dne 18. maja 1940, Službeni list št. 42; in z njenimi navodili za ponaša-

nje prebivalstva pri letalskih napadih z dne 31. maja 1940 (Sl. l. 46), ki so bila objavljena tudi v vsem časopisju in na ka-

tera se prebivalstvo ponovno opozarja, smo od uradne strani obveščeni da mora-

jo biti po sedanjem stanju izkušen okna odprta, dokler traja napad iz zraka, ker se sicer pod zračnim pritiskom zdrobe.

Navodilo v označenem predpisu, da naj bodo okna med napadom iz zraka zaprta, je zastarelo. Da bi se zatemnitev mogla izvesti po predpisih, naj si prebivalstvo pravočasno oskrbi vse potrebščine za to.

Naša pripravljenost

— naša varnost!

Nadaljnje izmišljotine inozemske propagande

Nova odločna vladna izjava proti izmišljotinam tujega radia in tiska

Beograd, 4. aprila. AA. Z uradne strani smo pooblašteni, da objavimo naslednje:

Ni bilo mogoče pričakovati, da bodo po dosedaj izdanih zanikanjih o vznemirljivih, fantastičnih in popolnoma izmišljenih vesteh, ki jih širi del tujega tiska in radijskih postaj, in po nesporno ugotovljenih dejstvih, da v naši državi vlada popoln red in mir in da ni z nobene strani nobenih incidentov, isti tisk in radijske postaje nadaljevale z objavljanjem vesti o nekakšnih nasiljih proti pripadnikom narodnih manjšin.

Tako je bilo včeraj v tem tisku objavljeno, da so po nemških običajih razporejeni zloglasni četniki, ki silijo ženske nemške manjšine, da poljubljajo znamenja z mrtvaškimi glavami, da jih pretepajo, da so bili v Braslovcah mučeni nemški otroci in davljeni skoraj do smrti, da Nemce na vseh straneh ropajo, da so Srbi nekemu nemškemu študentu zvezali noge in ga vrgli skozi okno iz vlaka, da so v Beogradu Nišu in Novem Pazaru razrušili trgovine Nemcev in Italijanov, da so vojaki, ki pripadajo nemški manjšini, spravljani v koncentracijski tabor in še celo vrsto nekakšnih hudih dogodkov.

Za zdaj še ni mogoče točno ugotoviti kakšen cilj naj imajo te, očitno in s polno

zavestjo, da so neresnične, širjene vesti, toda že zdaj je mogoče ugotoviti, da te vesti v prvi vrsti zavajajo javno mnenje tistih držav, iz katerih se širijo.

Pričevanje nemškega konzula v Ljubljani

Kr. banska uprava objavlja:

Včeraj 3. t. m. se je pred svojim odhodom prišel posloviti od bana dravske banovine dr. Marka Natlačena nemški konzul dr. Hans Brosch.

Ob tej priliki je obžaloval, ker so nekateri tuje radijske postaje oddajale vesti o slabem ravnanju z nemsko manjšino v Sloveniji. O neresničnosti in neosnovanosti teh vesti se je mogel sam prepričati na kraju samem. Nemški konzul je hvalno priznal korektno vedenje prebivalstva do Nemcev, njegovo prisebnost, treznost in ustrežljivost.

Konzul je odpotoval snoči ob 17.30. Iz pisarne kr. banske uprave v Ljubljani, dne 4. aprila 1941.

Amerika odklonila proteste proti zaplembi ladij

Ameriška vlada utemeljuje svoj ukrep s potrebo po zaščiti pred sabotažnimi dejanji

Washington, 4. apr. AA. (DNB) Sinoči je zunanje ministrstvo izročilo odgovor ameriške vlade na protestno noto, ki jo je poslal nemški veleposlanik v Washingtonu 31. marca in 1. aprila glede interniranja njihovih posadk. Ameriška vlada odklanja zahtevo nemškega veleposlanika, naj se osvobodijo nemške ladije v ameriških lukah in oprostijo člani posadk. Glede postopanja z nemškimi mornarji bo z ozirom na nemški protest izdana druga nota, v kateri bodo obrazloženi ukrepi, ki se bodo v bodoče izvajali.

Buenos Aires, 4. apr. j. (Un. Press) Tudi v Argentini se je že pričela opaziti tendenca po zaplembi nemškega trgovskega brodograja v argentinskih lukah. Radikalni poslanec da Monteda Borde je izjavil, da bo v reprezentenčni zbornici predložil zakonski načrt o zaplembi vseh trgovinskih ladij vojskujočih se držav. Zakonski načrt bo utemeljen z motivacijo, da potrebuje Argentina lažjske toneže. Ker ima radikalna stranka večino v reprezentenčni zbornici, je treba pričakovati, da bo tudi v Argentini v kratkem odredjena zaplemba tujih ladij.

Rio de Janeiro, 4. aprila. j. (Reuter) Brazilski policija je po sklepu državnega sodišča odredila zaplembu italijanskega tovornega parnika »Teresa« (5111 ton), ki leži zasidran v brazilski luki Rio.

Lima (Peru), 4. apr. j. (DNB) Požar na obeh nemških ladjah, ki sta ušli iz pristanišča Callao, še zmerom traja. Peruanska oblastva zdaj zasušujejo ladijsko moštvo in bo proti posadki vložena obtožba zaradi požiga. Posadka nemškega parnika »Friedland« se nahaja še zmerom v zaporu v severni peruanski luki Vaita Casapiseje v Limi obširno piše o teh ladijskih incidentih, vendar ne dodaja nikakršnih lastnih komentarjev.

Mexico, 4. aprila. AA. (DNB) Na večerajšnji seji mehiškega snata je senator Colcanes govoril o zaplembi nemških in italijanskih ladij v lukah Tampico, Penco in Veracruz. Naglasil je, da te ladije lahko zelo koristijo ameriški trgo ski mornarici.

V zvezi s tem dogikom je senat »klenil imenovati komisijo, ki naj bi proučila vprašanje odkupa nemških in italijanskih ladij. Na seji je bil sprejet tudi sklep, da naj se sestane posebna komisija predstav-

nikov Mehike in Zečinjenih držav, ki naj bi razpravljala o vprašanju izkoriščanja mehiških letališč po Zečinjenih državah.

Gradnja 212 ladij

Washington, 4. apr. j. (Reuter.) Predsednik Roosevelt je danes sporočil, da je odobril iz sedemmilijardnega kredita za pomoč Angliji nadaljnjih 500 milijonov dolarjev, ki bodo porabljeni za gradnjo 212 trgovinskih ladij, ki bodo v kratkem prišle v dele v 50 ali 60 novih ladjedelnicah, ki bodo prav tako zgajene iz tega kredita.

Roosevelt je nadalje sporočil, da bo ameriška vlada izbrala področje Rdečega morja iz področja, za katere velja določba o vojni coni. Naglasil je, da bodo potem ameriške trgovinske ladije lahko plule v Rdeče morje, kamor jim je bil doslej dostop zabranjen.

Ameriško posredovanje med Anglijo in Francijo

Washington, 4. aprila. AA. (Havas) Ob priliki izjave Cordella Huila glede incidenta pri Nemoursu smatrajo angleški listi, da je Amerika s tem, da je poslala Londonu francosko protestno noto v zvezi z omenjenim incidentom, aktivno posegla v reševanje te zadeve. Ameriška vlada se ni omejila samo na vlogo navadnega posredovalca. Ta incident spada po mnenju ameriških krogov v okvir splošnega problema preskrbe Francije, zaker se predsednik Roosevelt posebno zanima. V washingtonskih krogih prevladuje vtis, da se v sedanjih razmerah ameriška vlada zanima v prvi vrsti za dejanske odnose, ki obstojajo med francosko in angleško vlado, ker so diplomatski odnosi med obema državama prekinjeni. Smatra se celo, da bo Washington skušal odstraniti težave, ki bi lahko nastale med Francijo in Veliko Britanijo.

30.000 pilotov letno

Washington, 4. apr. AA. (Reuter) Vojni minister Stimson je sporočil danes na sestanku s predstavniki tiska, da namerava ameriško letalstvo ustanoviti še 60 novih šol, v katerih se bo lahko pripravljalo za letalsko službo 30.000 pilotov letno.

Brodovno gibanje v Gibraltarju

Algeciras, 4. apr. n. (S.D.A.). Včeraj popoldne je plul skozi Gibraltar na Sredozemsko morje velik angleški konvoj. V njem je bilo 26 tovornih parnikov. Spremljalo ga je pet večjih oboroženih ribiških ladij ter dve podmornici. Ponoči so pripule v Gibraltar angleške vojne ladije. V eskadri so bile 23.000 tonska matična ladja za letala »Formidable«, 32.000 tonska oklopnica »Repulse«, 3 rušilci in 4 torpedovke. Vojne ladije so se zas

Domače vesti

"Ker smo bili vsi taki..."

Prevelika bi bila knjiga o zgodovini našega naroda, če bi hoteli vanjo zapisati vsa imena mož in žena, ki so si s svojimi junakimi podvigmi to zaslužili. Le to ali ono ime je zapisano, sto drugih je ostalo pozabljenih. Ime Ilije Ilića, pešaka iz Drinikola, je še živo v spominu tistih, ki so vedeli za njegovo dolgo pot iz Rumunije preko Rusije in Japonske, preko Indijskega oceana in Sredozemskega morja na solunsko fronto, ko je mala srbska država potrebovala sleherne roke, ki je znala puško držati...

Ilija Ilić je bil v Rumuniji, na trdem težakem delu, ko je Avstrija Srbiji napovedala vojno. Ilija je bil kakor kdaj koli prej začutil, da je Srb, da je njegova domovina v nevarnosti, da mora domov, braniti svoje...

A dokler je bila Rumunija nevtralna, Ilić ni mogel čez mejo. Ko pa je tudi Rumunija zšla v vojno, jo je Ilić peš uvažil v Rusijo, da bi po ovinkih prišel do svoje domovine. Hodil je tedne in tedne, prišel v Odso, od tam skozi mesta južne Sibirie do Mandžurije. V Mandžuriji mu je zmanjkalo zadnji denar in moral je prijeti za delo, da si je iznova nekaj prislužil in lahko nadaljeval pot proti mali Srbiji. Pot ga je nato vodila na Japonsko, kjer se je vkrcal na neko zavezniško ladjo in se preko južno-kitskega morja, Indijskega oceana in Sredozemskega morja vrnil domov. Izkrkal se je v Solunu, kjer je našel vojak 21. pehotnega polka. Kot dobrovoljec se je Ilija Ilić udeležil vseh bojev na solunski fronti.

Okoli starega Ilije Ilića v Drinikolu se večer za večerom zbirajo otroci in stari borec jim pripoveduje o svojem dolgem potovanju po Rusiji in Japonski, o širokih morjih in krvavih bitkah. A svojo dolgo in burno povest zaključil vseh z besedami:

— Ker smo bili skoraj vsi taki, smo si priborili svobodo...

* Diplomirani so bili na juridični fakulteti ljubljanske univerze: Ivan Bratko iz Gaberja pri Celju, Marija Pintar iz Novega mesta, Silva Eklova iz Vojnika, Josip Grohar iz Dekanov, Branko Dolžan iz Ljubljane, Franc Putin iz Klovč, Vladislav Žnidaršič iz Ljutomerja, Belizar Keršič iz Postojne, Bojan Skrl iz Ljubljane in Viljem Verberk iz Leskoveca. Čestitamo!

* Komandir orožniške čete na Cetinju g. Ciril Legat je opravil majorski izpit. Čestitamo!

* Razpis zdravniške službe. Banska uprava v Ljubljani je razpisala službo zdravniška uradniškega pripravnika v banovinskih bolnišnicah v Brezjah. Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v banovinsko službo v smislu § 3. zakona o uradnih vseh zvezi s čl. 1. pravilnika o službenih razmerjih banovinskih uslužbencev d. v. s. banovine ter dovršeno zdravniško pripravniško dobo. Prošnje naj se vlože pri banski upravi v Ljubljani do 14. aprila.

* Reševanje plodne zemlje pred poplavo. V bjelovarskem, križevskem, daruvarskem in v okolicih srezih je nekaj tisoč aralov zemlje, ki neprestano trpi zaradi poplav. Potrebna je temeljita regulacija Cetine, Rave in Plavnice in ureditev številnih manjših potokov in jarkov. V bjelovarskem srezu je med kmeti živahno gibanje za ustanavljanje vodnih združenj, naproščena pa je tudi banska oblast, da prisloži na pomoč.

* Riž v Sarajevu po 15 Din. Banska oblast v Zagrebu je preračunala prevozne stroške in bruttozaslužek trgovca in odredila, da mestno poglavarstvo v Sarajevu maksimira prodajno ceno italijanskega riža v nadrobni prodaji na svojem področju s 15 din. kg.

* Za izboljšanje hercegovske zemlje. Po uradnih podatkih je prebivalstvo Hercegovine od leta 1921. do 1941. naraslo od 265.000 na 350.000. Hercegovina obsega 910.000 hektarov, a od te površine se obdeluje samo 100.000 ha. Na vsako kmečko posestvo odpade povprečno 2,3 ha, kar nikakor ne zadošča za urejeno življenje, ker je po sodbi strokovnjakov potreben na vsakega člana družine najmanj en hektar obdelane zemlje. Ker so kmečke družine v Hercegovini, zlasti v katoliških predelih, precej številne, bi moral vsako kmečko posestvo obsegarati vsaj 5 do 8 hektarov. Da bi se ustvarile znosnejše razmere, se v Hercegovini še danes čaka vrši načrta akcija za melioracijo polj. Izsuševanje na eni in nanakanje zemlje na drugi strani je najvažnejše gospodarsko in socialno vprašanje dežele. Z melioracijo hercegovskih polj bi se dalo dobiti 20.000 ha obdelane zemlje. Na takšni površini se lahko pri srednji letni pridelavi 4.000 vagonov koruze, kar predstavlja dandanes vrednost okrog 150 milijonov Din. Vsi stroški za melioracijo pa bi znesli največ 300 milijonov Din, kar pomeni, da bi bili kriti že s dvema žetvama. Hercegovski kmetje potrebujejo letno okrog 10.000 vagonov žita, pridelajo pa ga samo okrog 3.000 vagonov.

* Redukcija tramvajskega prometa v Zagrebu. Uprava zagrebske električne cestne železnice je zaradi pomanjkanja osebnega žitnega prometa na raznih tramvajskih progah. Odpravljeno so vsi priklopi, zmanjšano pa je tudi število motornih voz. Ker je tudi število uradnikov na mestnem magistratu znatno padlo, je zagrebski župan odredil, da se od 1. aprila uraduje dopolne in popoldne.

* Zveza akademsko izobraženih žena, sekcija Ljubljana, sporoča, da napovedana občna zborna ne bo, ker ga je bilo treba odložiti na poznejši čas. Prav tako do nadaljnjega ne bo članskih sestankov in jezikovnih tečajev. Ponovni začetek tečajev in sestankov bo objavljen v dnevniki. Odbor.

* Učiteljska samopomoč v Ljubljani obseva svoje zadržanke, da bo dne 6. aprila IX. redna letna skupščina v Celju v poslojpu državne meščanske šole, ne v državni IX. deški ljudski šoli, kakor je tiskano na vabilu. — Zadržanka uprava.

* Veletrgovci g. Ivan Jelačić je podaril revnim kočevskim dijakom 3000 din. V imenu obdarovanih iskrena hvala. V. Pavšič, prof.

* Gostilničarji, ki imajo točilne naprave od pivovarne Union, se opozarjajo, da ne dopuščajo pregleda ali kontrole teh naprav po osebah, ki se ne izkazujejo z zadevnim pismenim pooblastilom od pivovarne. Gostilničarji odgovarjajo sami za vsako škodo, ki bi nastala zaradi poškodbe ali kraje kakih kovinskih delov teh točilnih naprav. (—)

* Za večjo noč kupujte Ciril Metodove razglednice, ker s tem podpirate slovensko obrambno solstvo. (—)

* Knjiga »Protiletalska zaščita« vas natančno pouči, kako se morete uspešno zavarovati pred napadi iz zraka. Dobite jo za ceno 25 Din v vsaki večji knjigarni. (—)

* Sleparski trik z najdenim prstanom. Zadržane case se v Zagrebu množe primeri svojevrstne potegavščine, s katero neznani sleparji speljujejo svoje žrtve na led. Pred pasantom na ulici, ki bi mu človek prisodil, da ima kaj denarja, iznenada pobere neznanec »zlat« prstan s tal, kakor da ga je slučajno našel. Izmed mimoidočih pristopi spodobno oblečen gospod, ki se začne živo zanimati za »dragocenost« in ponudi najditelju razmeroma visoko kupnino. Denarja pa, pravi, nima pri sebi in prosi najditelja, naj stopi z njim na dom. Pomenek se razplete tako, da nazadnje sleparji kupec povpraša izbrano žrtve, ali ima kaj gotovine pri sebi, in kupčija je naglo sklenjena. Osleparjeni človek, ki misli, da je naletel na sijajno priliko za službo, odšteje najditelju vsvo svojo gotovino, ki jo ima pri sebi in ki je po navadi znatno nižja od na videz dogovorjene cene. Kupec pa žrtvi obljubi, da ji bo na domu povrnil vse znesek. Človek pa seveda nazadnje ostane na cedilu, ker sleparji kupec, ki je bil z lažnim najditeljem natančno domenjen, o prvi priliki izgine. Kljub temu, da zagrebski listi zelo pogosto poročajo o takih primerih, trik še zmerom nenavadno uspeva. Sleparji olajšajo svoje žrtve po navadi za nekaj stotakov, vsote pa gredo tudi v tisoče.

* Železniški uradnik — ponarejevalec in tat. V zapore okrožnega sodišča v Slavoniki Požegi so pripeljali železniškega uradnika Cvjetka Sjeverca iz Nove Gradiške, ki je del časa živel precej pustolovski, razpisno življenje. Ker so železniške plače precej skromne, je moral seči po kriminalu, če je hotel ustrežati razkošnim potrebam. Začel je s tem, da je v sreskem naklestvu ukradel pisalni stroj in ga prodal, nato je naredil iz številke 20 številko 1.200 v vložni knjižici Poštne hranilnice. Pozneje je prešel na večje svote in je enkrat po krivem dvignil kar 12.000 Din, a ko je z neko novo knjižico še enkrat prišel po 12.000 Din, so spregledali sleparjo in ga dali aretirati. Na koncu je prišlo na dan, da je svoji stanodajalki pokradel za okrog 60.000 zlatnine in srebrnine.

* V muslimanskega svečenika preobremen slepar. V neko vas blizu Mostara je nedavno prišel mlad človek, oblečen kot muslimanski duhovnik. Hodil je od hiše do hiše, zgovorno tolmačil posamezne odstavke iz korana, in ker je imel dober nastop, je bil povsod ljubeznivo sprejet in pogostjen. Slučajno pa je prišel skozi vas neki potnik iz Dalmacije, ki je v njem spoznal nevarnega sleparja. Ko so kmetje izvedeli o tem, so lažnega svečenika privezali k drevesu, mu naštel 30 batin in mu dali prosto pot.

Iz Ljubljane

u— Dodatne krušne karte za bela moka bo mestni fizikat začel deliti v ponedeljek 7. t. m. in jih bo delil še nadaljnje dni samo od 8. do 10. ure. Ker je pa mestni preiskovalni urad dobil za razdelitev med najpotrebnejše bolnike samo 2.000 kg bele moke, je tudi mestni fizikat primoran, da to moko razdeli samo med najbolj potrebne, res na prebavnih organih težko bolne osebe. Tudi nad 70 let stare osebe bodo dobile belo moko samo, če bo njih bolezen dokazano težjeja značaja. Vse osebe, ki so že prejšnji mesec dobile krušne karte ter mislijo, da so tudi sedaj še upravičene za dodatne karte, naj prinese s seboj odrezke dodatnih kart prejšnjega mesca.

u— Opozorilo članom ljubljanskega ambulaterija OUZD. Člane OUZD in njih upravičence svoje opozarjamo, da je zaradi odsotnosti precejnejšega števila zdravnikov oteženo nakazovanje zdravniških obiskov na domu članov. Zaradi tega naj zaprosijo člani ali njih svojci za zdravniške obiske na domu v res nujnih in neodložljivih slučajih. Zdravniške obiske bo nakazoval urad pri okencu št. 1 (Miklošičeva cesta 20, pritličje levo), kamor je treba prinesiti potrdilo delodajalca z navedbo točnega naslova. Iz istih razlogov opozarjamo člane in njih svojce, da se poslužujejo tudi zdravniških ordinacij v ambulateriju le, če je zdravniška pomoč zaradi zdravstvenega stanja nujno potrebna. Pomnimo še, da sta ordinaciji g. dr. Pavla Janežiča od 9.30 do 12.30 in g. dr. Debelaka od 16. do 19. ure do nadaljnjega uklenjeni. Bolniki, ki so se zdravili pri imenovanih zdravnikih, bodo porazdeljeni v druge ordinacije.

u— Nov grob. Dotrpet je po mučni bolezni v 60. letu čevljarški mojster g. Ivan Turkovič. Na zadnji poti ga bodo spremlili v nedeljo ob pol 16. iz kapele sv. Jakoba na Zalah k Sv. Križu. Pokojnemu blag sponon, žalujočim naše iskreno sožalje!

u— Poroka. V petek sta se v cerkvi Marijinega oznanjenja poročila dr. Levnik Miloš, odvetniški pripravnik in Kamniku, in Babšek Tončka iz ugledne napredne družine iz Štepanje vasi pri Ljubljani. Oblak sreče! (—)

u— Hinen. V cerkvi sv. Jožefa sta se večeraj poročila inž. Boris Bezenšek in gđc. prof. Ada Hyhlikova. Mlademu paru želimo obilo sreče! (—)

u— Promet na Ajdovščini je vsak dan večji, sistem prometnih otokov pa znatno olajšuje posel prometnemu redarju, pa tudi šoferjem in pešcem. Pred Figovcem in Evropski bil vsekakor na mestu ogradi- tev pločnikov. Označiti bi bilo tudi treba, kjer smejo pešci čez cestišče pred kavarno Evropo. Tu je na tem križišču najnevarnejša točka. Na Ajdovščini pa bi se dalo idealno rešiti vprašanje prometnega redarja in prometnega stola. Tramvajska proga, čeprav je tu največje križišče, je smotno izpeljana. Mesto, odkoder usmerja prometni stražnik vse promet, je vidno že od daleč, iz Gosposvetske in Tyrševe ceste, kakor iz Dalmatinske, ki je povrhu tega še enosmerna. Z ozirom na ugoden položaj bi bil prometni stolp na tej točki Ljubljane za zdaj najbolj na mestu. Ker pa je prometni stolp, ki je bil namenjen za križišče pred glavno pošto, tam neuporaben, bi bilo najenostavnejše, vsaj za začasno rešitev, da ga prenesejo s pločnika pred palačo Ba'ta do Ajdovščine.

u— Pomladansko nasipavanje potov in cest vrše mestni delavci skoro na vseh krajih in koncih našega mesta, koder paš nanese priložnost, da se morajo izgladiti

prenanoge čez dolgo letodajo nima nastale kotanje. Pešcem pa ne prija, kakor nasipajo čisto ali ulico s ostrim kamenjem in traja precej dolgo, preden ki utrejo ozko shorjeno stezico. Vsakdo bo zato z veseljem pozdravil uvidevno misel mestnega cestnega odbora, da bodo posipali hodnike in prehode z drobnejšim peskom.

u— Mestna zdravniško dežurno službo bo imela v soboto od 20. ure do ponedeljka do 8. ure zjutraj mestna zdravnica dr. Jožica Žitkova, Pietersnikova ulica 13, telefon št. 4764.

u— Tudi v resah časih ne pozabite na kulturne cobrine in stopite v Jakopičev paviljon. Oglejte si razstavo »Lade« ter si ol pravi umetnosti ustvarite pristno in plemerito razvedrilo. »Lada«, društvo srbskih umetnikov v Beogradu, in »Lada«, klub slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani, prirejata svojo prvo razstavo. Obiščite jo. Dnevno je odprta od 9. do 18. ure.

u— Zborovanje moških Kolaše. Podružnica Kola Jugosl. sester za Moste-Sv. Peter je imela redni občni zbor v nedeljo 30. marca. Zborovalke je prisrčno pozdravila predsednica s. Ljudmila Balohova, še posebno pa delegatko Centralnega vodstva s. Manico Komanovo in staros o moškega Sokola br. Sturma ter vse ostale zastopnice sestrskih podružnic. V nadaljnjem govoru je orisala razmere, v katerih je podružnica delovala v preteklem letu. Zahvalila se je vsem sodelavkam in vsem darovalcem, ki so z razumevanjem podprli društveno delo. Iz tajniškega poročila, ki ga je podala s. Tavčarjeva, posnemamo, da je podružnica napravila v socialnem in humanem oziru res veliko delo. Sestre dobro razumejo svojo nalogo v Mostah, našem najv. tjem industrijskem okraju velike Ljubljane, v katerem je tudi največ šromastva in bede. Na materinski dan je bilo 54 mat. obdarovanih v živili, za božično pa je bilo obdarovanih 110 revnih otrok z oblekami in perilcem, ter je prejel vsak 1 kg sladkorja. O blaginjskem stanju je poročala s. Bajčeva, za nadzorni odbor pa s. Vojškova. V novi odbor, ki mu še naprej predseduje s. Balohova, so bile izvoljene vsa dosedanja odbornice. Pri služajnostih se je zahvalil starosta Sokola za naklonenost in podporo, ki jo je deležno sokolsko društvo. K sledu se je oglašila s. Komanova, ki je dala v podbudo k nadaljnjemu delu za naš narod za našo lepo Jugoslavijo in našega ljubega kralja.

u— Prometna nesreča s hudimi posledicami se je zgodila predvečerašnjim zvečer v St. Vidu nad Ljubljano. Proti dvajseti uri zvečer sta se peljala na betonirani cesti proti Vižmarjem na motociklu 33-letni mizar Jože Cuderman iz St. Vida in 27-letni mizarjski pomočnik Alojz Svigelj. Vozila sta s precejšnjo brzino. Blizu Zalotice hiše na sta se z vozil začela v zadnji del osebnega avtomobila, ki je stal ob cestnem robu. Trčenje je bilo silovito in temu primerne so bile posledice. Močniklista sta obležala nekaj metrov vsrnan na betonskem cestišču, vsa v krvi in nezvestna. Poklicani reševalci so ju nemudno prepeljali v bolnišnico, kjer so ugotovili, da ima Cuderman poleg občnih poškodb na glavi zlomljeno desno nogo pod kolenom in zlomljeno desnico. Svigelj pa ima pravi tako težak zlom na desni nogi in več drugih težjih poškodb na glavi in životu. Sveda sta tudi obe vozili pošteno strli od silnega udarca.

u— Čistilno kopalnice OUZD-a v Ljubljani je do preklica odprto samo od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. (—)

u— Zrtev spretnega žeparja je postal Jože Perdih iz Velenja, ko se je peljal z vlakom od Zidanege mosta proti Ljubljani. Pri izhodu je namreč zapazil, da mu je izginila iz žepa stara srebrna ura z zlato veržico vredna 3.500 din.

Iz Celja

u— Upokoženo učitelstvo iz Celja in okolice se bo sestalo na veliki četrtki 10. t. m. ob 14. v Nabavljalni zadrugi.

u— 10.000 kg pšenične moke je oblast odvzela nekemu Celjanu in moko tudi plačala. Ta moka pride v poštev pri prehrani celjskega prebivalstva.

u— Preložen koncert. Za torek 8. t. m. napovedani koncert na dveh klavirjih, ki sta ga nameravali prirediti prof. Silva Hrašovčeva in prof. Marta Osterčeva-Vajalova v Celjskem domu, je preložen.

u— Iz starokatoliške cerkve. V velikem tednu bo bogoslužje po naslednjem razporedu: Na svetno nedeljo služba božja ob 9. pred mašo bogoslovitev ojk. Na veliki četrtki 10. t. m. bo ob 18.30 maša, pred mašo pa skupna spoved in obhajilo. Na veliki petek bo služba božja ob 9. dopoldne. Na veliko soboto bo ob 19. obred Vstajenja, nato blagoslovitev jestvin. Na Veliko noč bo služba božja izjemno ob 10., na velikonočni ponedeljek na ob 9.

u— Zdravniško dežurno službo za člane OUZD in svoje bo imel jutri zdravnik dr. Josip Čerin v Prešernovi ulici.

u— Šahovski turnir za prvenstvo Celja. V sredo je bilo odigrano 6. kolo z naslednjimi rezultati: Grašar: F. Schneider 1:0, Tavčar: Mirmik 1:0, K. Modic: E. Csörgő 1:0, inž. Sajovic: J. Schneider 1:0. Prekinjeni partiji Tavčar: Grašar in Golja: J. Schneider sta se končali remis. Fajš je zaradi vpolkica izstopil s turnirja in so bile njegove doslej odigrane partije črtane. Stanje po 6. kolu: prof. Tavčar 4½, inž. Sajovic 4 (1), Grašar 3½, Modic in Lorbeck 3 (1), Csörgő 3, J. Schneider 1½, Golja ½, Mirmik 0 (1), F. Schneider 0 točk.

u— Občni zbor Društva abnolvenov drž. trg. šol v Celju je zaradi nepredvidenih zaprek preložen na nedoločen čas.

u— Beg iz življenja. Na Brnici pri Petrovčah stanujoči 29-letni čevljar Pavel Jošt se je te dni naveličal življenja in se obesil na podstrešju viničarje blizu svojega stanovanja. Slučajno so ga našli otroci, ko so hoteli za svojo, ki se je bila skrila na podstrešju. Jošt je ležal na tleh, ker se je bila vrva na katero se je bil obesil, zaradi prevelike obtežitve utrgala. Ko so Jošta našli, je bil že mrtve.

u— Neopšten bolnik. V celjski bolnišnici je bil nekaj časa v oskrbi 21-letni Viktor Benežič. Ko so ga pred dnevi odpustili, je ukradel nekemu bolniku z nočne omarice ob njegovih postelji 200 din, nato pa je stopil še v pisarniško poslopje in tam odnesel omenjenemu bolniku iz njegovega kovčega srebrno žepno uro, uro budilko in še nekaj predmetov v skupni vrednosti 1.000 din. Benežiča so v torek aretirali in izročili sodišču. Pri aretiranju so našli še večino ukradenih predmetov.

Gospodarstvo

Naš tujski promet v lanskem letu

Nedavno smo na tem mestu objavili podatke iz statistike turizma za vsa država. Iz te statistike je bilo razvidno, da se je število domačih turistov povečalo od 663.395 v letu 1939 na 722.682 v lanskem letu, medtem ko je število inozemskih turistov občutno nazadovalo, in sicer od 275.831 na 69.137. Število nočnih se je zmanjšalo pri domačih turistih od 4.00 milijona na 3.97 milijona, pri inozemskih turistih pa od 1.45 na 0.34 milijona. Skupno število turistov je nazadovalo za 4%, skupno število nočnih pa za 16%.

Statistika turizma v Sloveniji

Podobno sliko kaže tudi statistika o tujskem prometu v Sloveniji v lanskem letu. Lani smo imeli v primeri s predlanskim letom naslednje število domačih in inozemskih turistov:

	število	turistov	
	domačih	inozem.	skupaj
1939	139.347	55.793	195.140
1940	143.148	15.796	158.944

razlika + 3% — 72% — 19%

Skupno število turistov je lani nazadovalo za 36.196 ali za 18,6%. Število domačih turistov se je sicer povečalo za 2,7%, zato pa se je število inozemskih turistov zmanjšalo za 72%.

Še občutnejše je nazadovanje tujkega prometa, če vzamemo za podlago primerjave števila nočnih, ki se je lani v primeri s prejšnjim letom gibalo takole:

	nočnine	turistov	
	domačih	inozem.	skupaj
1939	788.912	268.451	1.057.363
1940	724.249	60.449	784.698

razlika — 8% — 78% — 26%

Skupno število nočnih je bilo lani za 26% manjše nego v prejšnjem letu. Kakor statistika za vsa država, izkazuje tudi statistika za dravsko banovino, da so bile nočnine domačih turistov navzlic večjemu številu turistov manjše, nočnine inozemskih turistov pa so nazadovale za 78%.

Ce računamo, da vsak gost porabi dnevno povprečno 100 din, tedaj pomeni nazadovanje števila nočnih za 272.000, da je slovensko tujkoprometno gospodarstvo lani izgubilo okrog 27 milijonov dinarjev. Za izguba pa ni povsod enaka in je najobčutnejša v onih letoviščih in zdraviliščih, ki so imela v normalnih časih sorazmerno največ inozemskih gostov.

Podrobna statistika nam pove, da je število gostov na Bledu nazadovalo od 24.345 v letu 1939 na 7482 v lanskem letu. Pri tem je zanimivo, da je število domačih gostov nekoliko naraslo, medtem ko je število inozemskih gostov padlo od 18.411 na 1006.

Nasprotno pa kaže statistika tujkega prometa Rogaška Slatina, da se je število

gostov povečalo od 7672 na 7869, čeprav je padlo število inozemskih gostov od 1198 na 302. Tudi v Dobru je število gostov nazadovalo le od 4058 na 3901 (število inozemskih gostov je nazadovalo od 185 na 95). V Laškem je število gostov nazadovalo od 3696 na 3230 (število inozemskih gostov od 273 na 75). V Dolenskih toplihah je naraslo od 1138 na 1257 (število inozemskih gostov je padlo od 74 na 16), v Cateških toplihah je število gostov naraslo od 797 na 1322 (število inozemskih gostov je padlo od 14 na 8). Slatina Radenci pa zaznamuje zmanjšanje števila gostov od 1363 na 894 (število inozemskih gostov je občutno padlo od 436 na 73), Rimske toplice pa so zabeležile povečanje števila gostov od 418 na 605 (število inozemskih gostov je padlo od 108 na 46).

Med planinsko-klimatičnimi letovišči je omeniti Kranjsko goro, kjer je število gostov nazadovalo od 5734 na 3300 (število inozemskih gostov od 584 na 33). Robinjska Srednja vas je zabeležila nazadovanje gostov od 3613 na 3386 (število inozemskih gostov je padlo od 843 na 186). Bohinjska Bistrica pa je zabeležila povečanje števila gostov od 983 na 1033 (število inozemskih gostov je padlo od 367 na 82). Jezersko zaznamuje nazadovanje gostov od 1536 na 917 (število inozemskih gostov od 139 na 13).

Na področju mariborske Tujkoprometne zveze beleži Pohorje dom Hoče občutno nazadovanje števila gostov od 4167 na 551 (število inozemskih gostov od 117 na 34). Nasprotno pa beleži Logaška dolina Solčava povečanje števila gostov od 808 na 1466 (število inozemskih gostov je padlo od 132 na 74). Ribnica beleži nazadovanje števila gostov od 1920 na 671, Topolšca pa od 808 na 88.

Od posameznih mest izkazuje Ljubljana zmanjšanje števila gostov od 52.579 na 46.016 (število inozemskih gostov je padlo od 15.900 na 6.458). V Mariboru se je povečalo število gostov od 17.451 na 18.414 (čeprav je število inozemskih gostov padlo od 6115 na 2800). Celje pa beleži povečanje od 12.776 na 13.659 (čeprav je število inozemskih gostov padlo od 1672 na 959).

Od ostalih krajev beleži Kranj malenkostno povečanje števila gostov od 3452 na 3486 (zmanjšanje števila inozemskih gostov od 766 na 295). Na Ješenah je padlo število gostov od 4029 na 3583 (število inozemskih gostov od 1766 na 1069). Občutno je nazadovanje števila gostov v Močevju, namreč od 5094 na 1855 (število inozemskih gostov je padlo od 1998 na 203). V Metliki pa je nazadovalo število gostov od 5266 na 3272 (med temi število inozemskih gostov od 570 na 259).

Zmanjšanje zaposlenosti

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani objavlja podatke o gibanju števila zavarovancev v mesecu januarju, iz katerih je razvidno, da je skupno število zavarovanih delavcev in namočencev zaradi sezonskih vplivov občutno nazadovalo, in sicer od 100.325 v decembru na 90.821 v januarju, torej za 9704 (lani za 9133, predlanskim za 7802). V primeri z lanskim januarjem je bilo letošnje število zavarovancev še za 577 večje, v primeri s predlanskim januarjem pa za 1164.

Povprečna dnevna zavarovana mezda so je od decembra do januarja povečala od 34.55 na 34.75 Din, tako da je bila za 9,6 Din ali za 37 in pol odstotka večja nego lani. Celotna dnevna zavarovana mezda pa je znašala v januarju 3.473.000 Din, to je za 980.000 več nego lani v januarju.

Gibanje v posameznih strokah

Podrobnata statistika za posamezne stroke kaže, da je v januarju najobčutnejše nazadovale zaposlenost v gradbeni in lesni stroki. Kakor smo že gori omenili, se je število zavarovancev od decembra do januarja zmanjšalo za 9704. Od tega odpade 6490 odpadlih zavarovancev na gradbeno stroko (na gradnjo železnice, cest in vodnih zgradb, na gradnjo nad zemljo in na industrijo gradbenega materiala). V gozdno-žagarski industriji se je število zavarovancev zmanjšalo za 1008, v industriji

za predelovanje lesa pa za 138. Tekstilna industrija zaznamuje v tem mesecu nazadovanje števila zavarovancev za 310, čevljarjska industrija za 120. Živilska industrija za 176 in kovinska industrija za 167.

Zanimiva je tudi primerjava z januarjem lanskega leta. Kakor smo že omenili, je bilo letos skupno število zavarovancev letos v januarju še za 577 večje nego lani. Čeprav je zaposlenost v gradbeni stroki v januarju občutno popustila, je bilo število zaposlenih delavcev vendar še precej večje nego lani. Tako se je število zavarovancev pri gradnji železnice, cest in vodnih zgradb od lanskega januarja povečalo za 1382 na 4095, pri gradnjah nad zemljo pa za 517 na 1649, v industriji gradbenega materiala pa je zmanjšalo le za 19 na 3789.

V tekstilni industriji je bilo v januarju 15.433 zavarovancev (za 911 manj nego lani), v gozdno-žagarski industriji 6082 (za 584 manj), v industriji za predelovanje lesa 4008 (za 165 manj), v kovinski industriji 8268 (za 67 več), v kemični industriji 2468 (za 100 več), v papirni industriji 2198 (za 142 več), v čevljarjski industriji 3060 (za 30 več), v usnarski industriji pa 1928 (za 82 manj). V živilski industriji 3220 (za 365 manj), v gošinski stroki 2143

Naši kraji in ljudje

Nekoč posestvo kraljev, zdaj kmečka last Po tisočletni zgodovini bo zemljišče pri Biogradu na moru, ki je bilo nekoč posest hrvatskih kraljev, razdeljeno med kmete

Split, 4. aprila. Banske oblašt v Zagrebu skupno z izpostavo v Splitu rešuje velike narodno-gospodarske vprašanje, ki je življenjske važnosti za prebivalstvo pasivnih krajev v srezih Biograd na moru in Benkovac. V bližini nekdanje hrvatske prestolnice Biograda na moru se nahaja banovinsko posestvo Vrana, ki je bilo nekoč last hrvatskih kraljev. Posestvo obsega nad 3000 ha zemlje in nad 3000 ha Vranskega jezera. Okoliško prebivalstvo živi na krasnem svetu v najtežjih razmerah, zato je že od nekdaj upravičeno želelo, da bi se ta zemlja razdelila.

Pri vsem bogastvu je banovinsko posestvo Vrana pasivno. Zato se je banska oblast odločila, da ga likvidira. Banovina bo obdržala samo 200 ha orne zemlje in 200 ha gozda, in bo na tem imetju osnovala kmetijsko šolo, ki bo pospeševala predvsem gojitev oljke, smokve, trte, povrtnine, pa tudi ostalih poljskih pridelkov, 1800 ha zemlje pa bo razdeljenih med prebivalstvo. Obenem bo banovina izsušila močvirja v bližini jezera, s čimer bo v dobri meri zatrla v teh krajih endemična malarija.

Banovinsko posestvo Vrana ima v resnici znamenito zgodovino. Svoječas sta bili to ločni posesti Vrana in Rogovo. Hrvatski kralj Zvonimir je leta 1076 o priliki kronanja zemljišče okrog samostana v Vrani daroval rimskemu papežu, njega do-

hodke pa je užival papežev legat na hrvatskem dvoru v Biogradu. Ko so Benečani pozneje Biograd razrušili, se je papežev nuncij preselil v Split in madžarski kralj Bela II. je posestvo izročil v užitek red templarjev. Njim je odstopil tudi vse ozemlje poručenega Biograda, s čimer se je vransko posestvo znatno razširilo. Kraljevo posestvo Rogovo pri Filipu Jakcu in predel Vrbovo v Vranski Bari pa je kralj Krešimir daroval benediktinski opatiji sv. Ivana v Biogradu. Vranske templarje so leta 1409 pregnali Benečani, leta 1538 pa so Benečane pregnali Turki, ki so obe posesti združili in ju izročili v fevd Halilbegu Ferhatpašiću. Turki so želeli domače tlačane spraviti z zemlje, da bi jih nadomestili s svojimi tlačani iz Bosne. Zato je leta 1665 prišlo do oboroženega spopada.

Po odhodu Turkov je zemlja spet prišla v posest beneške republike, ki jo je izročila v fevd knezu Franju Borelliju, a pod pogojem, da zsuši močvirje ob jezeru. Knez Borelli je dal izkopati kanal čez ozek pas skalnate obale, ki loči jezero od morja. Pozneje pa je prišlo med republiko in knezom zaradi pobiranja desetine do spora in republika je vzela gospodarstvo v svoje roke. Težko se je godilo tlačanom pod avstrijskim državnim erarjem, končno pa je zemlja prišla v posest kraljevine Jugoslavije in banovine Hrvatske, ki zdaj vrača kmetom njihovo lastnino.

rak k napredku. Fizično delo se danes v jadralskem letalstvu niti zdaleka ne da primerjati z delom jadralskih pionirjev. Sedaj jadranci nič več ne vlačijo svoje aparate na vrh pobočja z lastnimi silami, v potu svojega obraza, prav tako ni potrebno njihovo delo v delavnici, tudi ni potrebno več pešati kilometre in kilometre, da bi našli primerno zemljišče za vzlet jadralskih letal.

V Beogradu sem se spoznal s pilotom Lemešićem. Govorila sva o njegovi jadralskoletalski karjeri.

Z jadranjem je pričel nekako mesec dni po smrti akademika Živka Jovanovića. Tedaj je studiral na Dunaju. Na izprehodu je nekoč zagledal jadralsko letalo. Ze preje je bil navdušen sportnik in se je udeleževal skoraj v vseh sportnih panogah. V njem se je vzbudila neodoljiva želja, da bi se tudi tega sporta lotil.

Takoj ob prihodu v domovino sem izvedel, da na »Zvezdarni« (Grif Vrčar ob Beogradu) obstoja jadralska šola. Takoj sem se vpisal bojišč se, da ne bom prepozno. Upravnik šole je bil g. Aleksander Stanojević. Jadranci so me ljubezno sprejeli v svojo prijetno sredino. Bili so to Jovan Aršina, Koka Djordjević, Pajdrujanski, Bora Ljoković in še nekaj drugih. Učili smo se na letališčih »Zigling« in »Popenhausen« »Popenhausen« je bilo dvosedezno letalo, zato sta vedno letala z enim dva pilota. V lepem vremenu smo neumorno vlačili na svojih pletih naša letala na pobočja. Kopali smo se v potu, toda tega nam ni bilo mar, saj smo vendar nato leteli.

Nekoč sem treščil v bližnji vinograd. Za tisto sezono mi je bilo dosti letenja. Odšel sem k vojakom, a odtod v službo.

Leta so tekla dalje. Obupno sem se dolgočasil in šele po dolgem času s m. s. vpisal v jadralsko skupino »Deveti«, ki je otvorila svojo šolo na zemskem letališču. Solanec sem izvršil v aerociklu. V to svrhu nam je služil stari aeroplan »Hanriot«. Leteli smo na letalu »Hols der Teufel«, ki je že pred nekaj leti bil prepovedan za letenje. V Zemunu sem dosegel prve pogoje za »B« izpit, a v Pančevu sem izpit položil. V poletju 1937. leta sem prvič letel na aparatu »Komar«, ki je tedaj še bilo letalo nekake univerzalne potrebe. Imel sem pa takoj pri prvem poletu smolo, da sem izgubil žico za vlek. Pri petem poletu se je ponovil moj doživljaj iz l. 1934. Spet sem popolnoma zdrobil letalo »Komar«. Kljub vsem tem smolam nisem zapustil jadralskega letalstva. V jeseni istega leta sem celo stopil v pilotsko šolo Aerokluba, ki sem jo z odličnim uspehom končal.

L. 1938. je jadralska skupina našla v Vrču primeren kraj za svojo pilotsko šolo. Pohitel sem v Vrčac, da še enkrat poizkusim svojo srečo kot jadralski pilot. Na svojih padcih sem postal nekoliko »kretičen«, toda to je prešlo takoj, ko sem prišel ostal v zraku nekaj več kakor pol ure. Položil sem končno »Sportni C« izpit.

Šele leta 1939. se mi je posrečilo, da sem dosegel večje uspehe. Nekatere nedelje so trije »Komarji« poleteli proti Rumuniji. Tamkaj smo se spustili. Jaz sem preletel 32 km, moja dva kolega Osterman in Siljarski pa 28 in 20 km.

Mogočna nevihta, ki se je nekoč pojavila nad letališčem v Vrču me je zvalila, da sem se dvignil. Sedel sem v »Komarja« in že me je veter nosil proti severu. Oblaki so me vedno bolj in bolj vlekli za seboj. Hotel sem se izklopiti iz njih, kajti nisem si več želel imeti opravka z oblastmi v Rumuniji. Končno sem uvidel, da imam sedaj odlično priložnost za uspeh in prepuštil sem se zračnim tokovom. Tedaj sem preletel 362 km. Letel sem na Madžarsko. Ker sem med poletom v vrčat dosegel višino preko 3150 m, sem tako imel izpolnjene pogoje za »Zlati C« izpit. Malo pozneje sem izpolnil tudi pogoje za predhodni »Srebrni C« izpit.

Malu je na vseh nekih kontinentih ljudi, ki imajo slično diplomlo Lemešić je poklical vsemu svetu da v Jugoslaviji živi pod bi mu tudi pridobitve novega časa nje tuje.

Recept

Mlada gospa je med knjižnicami v izloži zagledala tudi zajeto knjigo z napisom »Kako si ohraniti svojega moža«.

Kupila je knjigo. Ko jo je odprla, je ugotovila, da se za vabljivimi »patičari« skriva navadna — kuharska knjiga.

Pojasnila o zatemnitvi

Zaradi zatemnitve se Ljubljancem obračajo po informacije na mestni zaščitni urad. Ker pa ni mogoče, da bi dajali navodila vsakemu p.samezniku, opozarjamo, da so vsa pojasnila glede zatemnitve izšla v posebni naredbi bana dravske banovine v smislu uredbe o zaščiti pred napadi iz zraka in zadevnih pravilnikov 18. maja 1940. Uredba je izšla tudi v »Službenem listu« kr. banske uprave pod št. 234 v 42. kosu dne 25. maja 1940.

Predvsem pa opozarjamo na naslednje: Če bo kdaj potreba, da se odredi dejansko zatemnjevanje, bo zatemnitev po vsej banovini in vso noč od mraka do zore, torej ne samo ob alarmu ali na poseben poziv.

Zatemnitev se nanaša na kraje, zgradbe, naprave in vozila. Za zatemnitev javne razsvetljave skrbita mestna elektrarna in mestna pilnarna. V zgradbah morajo za zatemnitev skrbeti hišni lastniki in tudi najemniki, in sicer najemniki v svoji stanovanjski ali poslovnih prostorih, hišni gospodarji pa v skupnih prostorih, t. j. po vežah, hodnikih, kletih itd. Stroške za zatemnjevalnih naprav nosita temu primerno najemnik in gospodar, torej vsak za svoje porstore. Če na ima kdo vso hišo v najemu ali jo uživa v celoti, mora seveda sam prevzeti vso skrb in vse stroške za zatemnitev. Hišni gospodar je še posebej dolžan in odgovoren, da tudi najemniki priprave in opravijo vse zatemnjevalne ukrepe. Tam, kjer so hišni nadzorniki prevzeli svoje posle po uredbi o zaščiti pred napadi iz zraka, so ti dolžni pariti in skrbeti, da se vse potrebno pripravi za zatemnitev. Pri vozilih morajo seveda lastniki vozil sami skrbeti za primerna pokrivala s svetlobno rezo.

Okna in soloh vse svetlobne odprtine v prostorih, ki bodo razsvetljeni tudi med

zatemnitvijo, je treba zagrniti tako dobro, da tudi posamezni žarki luči niso vidni od zunaj. To dosežemo že z navadnimi žaluzijami (rolaji), ki se njih deli tesno spajajo in ne puščajo ob straneh svetlobe. Če nimamo takih žaluzij, moramo napraviti zastore ali zaslon iz temnega, najbolje iz črne papirja ali gostega blaga, kakor pač vsak sam smatra za najbolj primerno svojim potrebam. Pri tem pa moramo paziti, da tudi pri odpiranju ne uhaja svetloba ven, kar je posebno nevarno pri vežnih ali balkonskih vratih. Tam je treba napraviti dvojno zatemnjevalno pregrado ali pa moramo vežo ali hodnik razsvetliti le z zatemnjenimi orientacijskimi žarnicami. Okrog vseh luči napravimo temne senčnike, da luč pada samo na opek krog senčnika ali tal.

Vse za popolno zatemnitev potrebne naprave moramo pripraviti takoj, da jih lahko takoj namestimo pri valih in solih, kadar bo izdan nalog za splošno zatemnitev. Prej se na mora seveda vsak hišni posestnik sam ali hišni nadzornik prav tako na seveda tudi vsak najemnik poneti v temi prepričati s poskusom, če so zatemnjevalne naprave res tudi učinkovite. Pri tem moramo enako paziti na čisto kot na dvoriščni stran poslopja ter tudi na razne značilne žake.

Rajonski organi mestnega zaščitnega urada bodo takoj vse mesto preleteli, če so zatemnjevalni ukrepi res in in in in. Vsi prizadeži naj se podrobno seznanijo z banovo uredbo o zatemnitvi, ki med drugim tudi določa, da se prekrški kaznujejo z globo od 10 do 1.000 din v primeru globo ni plačana v dolžnem roku, ne z zaporom od 1 do 20 dni ne glede na to, ali prekršek, spada pod določbo drugih kazenskih predpisov, ne č. 69, točka 2 zakon o notranji upravi.

Kranjski mestni proračun

Uvedena je nova doklada na pridobitno in družbeni davek

Kranj, 4. aprila. Na letošnji proračunski seji je mestni svet brez daljših debat odobril predloženi proračun za 9 mesecev, ki izkazuje 3.851.217 Din izdatkov in prav toliko dohodkov. Proračun se je nasproti lanskemu povzela sorazmerno za 15%, kar je z ozirom na sedanje prilike povsem razumljivo. Doklade na državne davke so kljub povišanju ostale nespremenjene, pač pa je bila uvedena posebna socialna doklada na pridobitno in družbeni davek po pravilniku. Z uvedbo te doklade bo občina dobila 200.000 Din in bo ta znesek razdeljen po potrebi rodbinam vpoklicanih, brezposelnim in revnim otrokom.

V uvodu proračunske seje je g. župan omenil, da je bilo za zinsko pomoč zbranih 97.000 Din in je bilo od te vsote 77.000 Din že razdeljenih. Nato je prešel na proračun, ki je bil brez nadaljnjega sprejet, le tu in tam je prišlo do živahnih debat. Pri obravnavanju gradbene stroške se je g. Colnar zavzel za vodovod na Zlatem polju. Zlati polje plačuje že dolgo doklade, pa je še vse do danes ostalo brez vodovoda. Ondotni hišni posestniki odločno zahtevajo, da se brez zavlačevanja nemudoma zgradi vodovod in to na občenske stroške. G. župan je bil mnenja, da je zaradi pomanjkanja sredstev nemogoče občini dograditi vodovod na lastne stroške, pač pa naj prispevajo h gradbenim stroškom dve tretjini stranke in eno tretjino občina. Stranke na Planini so pristale na to. G. Colnar je temu oporekel, ker Zlati polje že toliko časa plačuje doklade, da bi že davno moralo dobiti vodovod.

Pri socialnem skrbstvu je prav tako prišlo do debate, ker so odborniki gg. Colnar, Jereb in Kerč zahtevali, da se določijo točni zneski za brezposelne, za rodbne vpoklicancev, za zaščito dece, predvsem pa za ono delavstvo, kateremu grozi brezposelnost zaradi ustavitve tekstilnih obratov. G. Jereb je zahteval, da se ustanovi poseben sklad za primer zaprtja obratov. Tu bi bilo treba pritisniti predvsem na industrijo, ki naj tudi plačuje, če je dolga leta samo črpala. Odbornik g. dr. Šilar je omenil tako zvana letišča podjetja, ki pridejo k sezonskim gradnjam in pripeljejo s seboj veliko število delavstva, ki po končani gradnji v veliki meri ostane v Kranju in to kar s celimi družinami. To je za občino vsekakor breme, zato je predlagal, naj občina uvede za ta »letišča podjetja« p.s.bne davke, iz katerih bi se podpirale družine vseh zaposlenih delavcev. G. župan je to

zavrnil z motivacijo, da občina nima za to pravne moči, prisilili jih pa tudi ne more, da bi jemala na delo domače delavce, ker se izgovarjajo, da imajo že vpletene delavce in ne morejo zato nastavljeni novih moči.

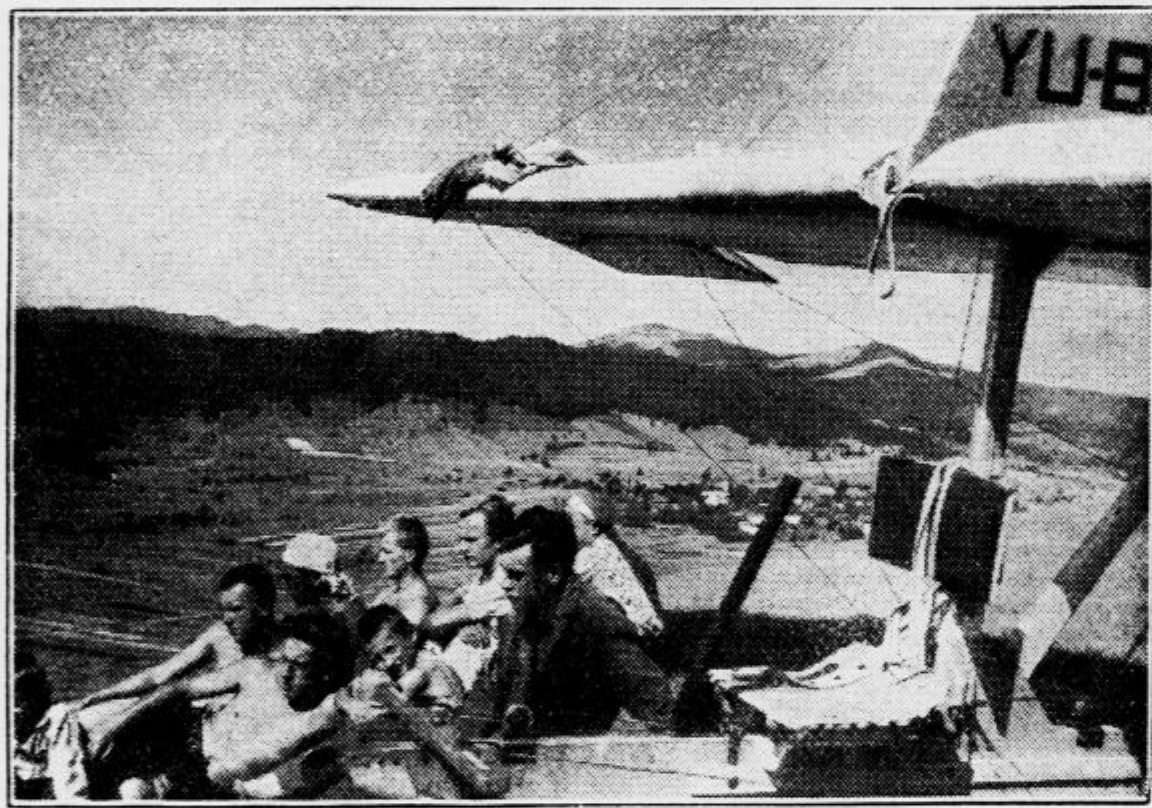
Proračun je bil sprejet z večino glasov z naslednjimi postavkami: Osebnih izdatki 724.801; materialni izdatki: izdatki za vse stroške, službe 184.000, osebna in imovinska varnost 199.300, ljudska prosveta 155.426, finančna stroka 1.405.240, gradbene stroka 637.500, kmetijsko in živinoreja 7.750, ljudsko zdravje 78.600, socialno skrbstvo 341.300, trgovina, industrija in obrt 47.000, občinsko gospodarstvo 69.000 in nepričakovani izdatki 15.000 Din.

Dohodki: doklade 1.288.521, socialne doklade 200.000, občinske trošarine 600.000, občinske trske 165.000, dohodki od posestev in občinskih podjetij 254.000 in razni dohodki z vneseno anuiteto za tekstilno šolo 1.343.696 Din. Torej skupno 3.851.217 izdatkov in isto toliko dohodkov.

Ubožni sklad izkazuje 146.420 Din izdatkov in 26.420 Din dohodkov. Primanjkljaj v znesku 120.000 Din odpade na občino.

Peravnalna razprava med delavstvom in Zdrženimi papirnicami

Glede na članek v včerajšnji številki, ki smo ga prejeli z delavske strani, so nas obvestile Zdržene papirnice Vevče, Gorice in Medvode d. d. o višini delavskih zaslužkov ter smo prejeli naslednje podatke: Povprečni čist zaslužek moških delavcev po odbitku vseh davkov in socialnih dajatev je znašal v septembru 1142 din, v oktobru 1565 din, v novembru 1701 din, v decembru 2115 din, v januarju 1842 din, v februarju pa 1761 din. Povprečni čist zaslužek delavk pa je znašal v septembru 754 din, v oktobru 1191 din, v novembru 1135 din, v decembru 1313 din, v januarju 1144 din in v februarju 1132 din. Podjetje je moralo proti delavskim zahtevam zavzeti odklonilo stališče, ker mu od junja 1940 naprej ni bilo dovoljeno nobeno povišanje prodajnih cen za papir in je moralo od tega časa prevzeti vse medzne poviške in večje izdatke zaradi podražitve materiala izključno v svoje breme. Podjetje pa je seveda pripravljeno nadaljevati pogajanja, čim se mu za povišek med prizna primerni povišek prodajnih cen.

Jadralski letalec pri vežbanju na Blokah

Precej let je poteklo, odkar so pri nas zablestela prva krila brezmotornih ptic. V začetku so se nam smejali vsi, tako kmetje, kakor meščani. Smejali so se »otrokom, ki nimajo drugega dela«. Kmalu je tudi to prešlo. Padel je prvi jugoslovanski državni jadralski rekord, 6 minut jadranja, ki ga je dosegel Aleksander Stanojević. Nekatere hladnega jesenskega dneva, ki je resil droben dež in je pihal močan veter nad malim grebenom, nas je za vedno zapustil akademik Živko Jovanov. Nesrečno naključje je hotelo, da je padel s svojim letalom in postal prva žrtev našega mladega jadralskega letalstva. Leta so tekla dalje... Stanko Raznožnik... Boris Cijan... Aleksander Stanojević... Pajo Crnjanski... Jovan Aršina... Ljudje so pričeli spoznavati važnost jadralskega pri nas. — Na švicarskih Alpah je zaplapolala naša državna trobojnica. Naši jadranci so prvič dokazali svoje sposobnosti in dosegli med narodi Evrope drugo mesto. — Mitinji... letalski dnevi... filmi, literatura in predavanja.

Vse to je pripomoglo do pravičnega razumevanja jadralskega od strani najširših narodnih slojev. Mladina je iz leta v leto polnila naše jadralske šole in centre. Postavljen je bil novi jadralski rekord 10 ur, ki pa je bil že naslednje jutro izbolšan na 11.45 ur. Marjan Križman je letel na »Salamandru« 12 ur. Vzgojili smo ogromno število »C« pilotov; akrobatski tečaj v Vrču: daljinski rekord 362 sm; višinski rekord preko 3000 m nad startno točko; rekordir na dvosedeznih letalih... kakor krona vsega, eden od malega števila ljudi s petih zemeljskih kontinentov, prvi in edini v Jugoslaviji doslej, Slavko Lemešić je dobil »Zlati C« diploma, ki jih je doslej na vsem svetu le 41.

Kdo danes še ne pozna pilota in jadralskega Slavka Lemešića? Njegovo ime nam ni neznan, ker je sedaj edini jadralski v Jugoslaviji in celo edini na Balkanu ki ima »Zlati C« diploma. Pot do tega našova je bila dokaj težka. Z močno voljo se je Lemešić končno posrečilo, da je storil za naše jadralsko letalstvo nov, gigantski ko-

več je združen s svojim kolektivom s svojo skupnostjo, ki mu daje pravice in nalaga dolžnosti. Zdravaj pred odkritji modernih biologov o simbiozi kot solidarnem sožitju raznih bitij je poudaril črnogorski pesnik etiko socialne, zavestne, organizirane simbioze, ki v dobrih meri popravlja »boj za obstoj« in uvršča poedince v njegovo plemo, v njegovo domovino, v njegov narod ter mu tako olajšuje življenjski boj.

»Pristaši sile«, piše Rakočević, sledeč etičnemu razpravljanju pesnika Njegoša, »sploh nimajo zdravih pojmov o pravici in resnici. Najhuje je, da tako svoje prepričanje vsiljujejo slabšeim in ne trne ugovora, pa naj bi bil še tako utemeljen ne samo na zdravi pameti, marveč tudi na logičnih, izkustvenih, realnih dejstvih.« — Njegoš je prikazal takega samosilnika v Berlerbergu, ki utemeljuje svojo avtoriteto na strahovanju slabšeim in ki je voljan vsak trenutak zatajiti in potepati dano besedo. Toda Njegoš pravi:

Sve su sile mrtve i ništave
Za onoga koji pravo misli
Te čast ljubi više nego glavu.

Rakočević pristavlja, da samosilniki pozabljajo »na moč druge, morda mnogo večje in jače, vsekako pa pravičnejše in plemenitejše sile, ki se imenuje »fast, človečnost, resnica in pravica.« V času, ko še ni bilo današnjega nacionalizma in socializma, je torej Njegoš domel pravno socialno funkcijo posameznika. Človek je s svojim bit-

jem in žitjem nujno zvezan z narodno celoto in z državno skupnostjo, ter s svojo človeško častjo soodgovoren za njuno usodo. Zaradi tega se je Njegoš s tem večjim zaničevanjem obračal zoper izdajalce lastnega naroda, zoper renegate, ki so se poturčili ter zaradi materialnih koristi in užitkov potepali lastno človeško dostojanstvo in čast svojega naroda. Ves »Gorski vijenec«, ena najznamenitejših pesnitev vsega slovenskega juga, je napravljen zoper izdajalce narodne krvi Njegoš ne mrzi Turkov zaradi tega, ker so Turki, marveč zato, ker hočejo zaradi svoje samopašne sebičnosti živeti na stroške podjarmljenih. Mrzi pa iz vse duše noturčenca. Ta njegova nacionalna etika, ki zahteva poštenja, narodne čistosti in zvestobe kakor tudi nožrtvovalnosti v vseh za narod odločilnih trenutkih, je tem prepričevalnejša, ker ni nastala iz političnega programa ali iz hladnega umovanja, marveč je zrasla iz rodovne izkušnosti malega naroda, ki je živel v stalnem boju za svoj obstoj.

Čprav torej Njegoš vidi in razume potrebo boja, zastavlja temu boju etične naloge. Boj med ljudmi zahteva nujno neko moralo, sicer postane navadno živalsko klanje. Boj je vedno le sredstvo, ne smoter. In junakovitezu, nalaga Njegoš dolžnost, da v življenjskem boju varuje slabe pred močnejšimi. Ta dolžnost je splošen imperativ in vsak človek naj bi imel vsaj moralno pripravljenost za tak heroizem! Značilno je, da sodobni mate-

rialisti pozabljajo tudi to in proglašajo zaščito slabih za »buržujski predsodek«. Njegošovo stališče nam kaže, da je dinarski kmet in pastir, čigar glasnik je bil Njegoš, zaradi svojih bojevniških izkušenj spoznal v zaščiti slabih eno izmed dolžnosti in odlik viteškega bojevanja. Danes se marsikomu zdi »junaštvo«, če močni premagajo slabotnega; dokaz, kako so se v ozračju sodobne kulture izrodili pojmi, ki so bili celo primitivnim ljudstvom jasnejši in čistejši. Nemalo žalostne zasluge za to imata socialni darwinizem in naraščajoči moralni nihilizem, v katerega se največ izliva razredni in oslabljeni tok etike v današnjem materializmu.

Včasih so mnogo govorili o kavalirstvu, o gentlemanstvu, o duševni aristokraciji (Schopenhauer) itd. Njegoševa etika »čojstva« kaže, da imamo južni Slovani v tej iz samega življenja zrasli življenjski filozofiji veliko in še danes veljavno navodilo za svoj način življenja. Nemški znanstvenik Gerhard Gesemann je črnogorsko »čojstvo« prevedel z latinskimi besedami »humanitas heroica«. V času, ko se čuti v razgibanem svetu diha nove renesanse, ki bo neizogibno nastopila po sedanjih in bližnjih viharjih, iščejo misleci oblik novega humanizma. Njegoševa »humanitas heroica« ni izgubila ne za sedanjost in ne za bodočnost niti malo svoje žlahtne življenjske vsebine, ki je najčistejša usodna izkustev in modrosti balkansko slovanškega človeka.

Kulturni pregled

Svetli vzor Njegoša

III.

»Boj za obstanek« kot zakon, ki določa razvoj živstva in po katerem ugnablja narava vse, kar je slabo in nesposobno za življenje, imajo najpogostejše na jeziku tisti, ki so prenesli darwinizem v socialno življenje. Priroda, pravijo, daje najmočnejšemu in najsposobnejšemu pravico, da postane gospodar drugih. Tak socialni darwinizem, ki se vzdržuje med izobraženci in zlasti še med polizobraženci iz druge polovice 19. stoletja, ko so se zavzemali zanj nekateri pomembni monisti, je v novejšem času izgubil biološko utemeljenost. Že Rus Kropotkin je s primeri iz življenja živali v Sibiriji ovrget mnenje, da pozna narava samo medsebojne boje vrst in poedincev za prostor in za hrano. Pročevanje simbioze v živalskem in rastlinskem svetu (De Bary, O. Hertwig, Kammerer i. dr.) je pokazalo, da pozna narava poleg bojev tudi sporazum, sožitje in vzajemno pomoč. To spoznanje je glede na možnosti človeškega sožitja mnogo važnejše, kakor tisto občudovanje »boja za obstoj«, občudovanje, ki iz določenih namenov spregleda nasprotna, v naravi prav tako utemeljena dejstva Darwinov »struggle for life« niti ne pomeni boja v pravem smislu besede, marveč bolj

»napor za življenje«, torej tudi besedna razlaga ne dopušča posebno divjih predstav o zakonu, ki naj bi dajal velikim in močnim vso oblast nad majhnimi in šibkejšimi.

Njegoš je mnogo bolj kakor poznejši soc. darwin. spoznal človekovo mesto v »boju za obstoj«. Predvsem je domel, da je človek zoon politikon, kakor je dejal Aristotel, družbeno bitje in da mora skrbeti zase, za svojo rodbino, za tiste, ki so mu najbližji po skupnih idealih. Rakočević pravilno poudarja Njegošovo spoznanje, da je »prispadnost določenih narodni skupnosti ena naših urojenih odlik in hkrati ena izmed značilnosti pravega, zavednega človeka«. »Kot član določene narodne skupnosti je človek dolžan delati za nje blagor ter varovati njene ideale in njeno čast, ker tako obenem dosega svoj življenjski smoter in izvršuje svoje poslanstvo. Narodna skupnost sloni na krvi, na krvnem sorodstvu in jo zato ne smejo razmajati drugi oziri, tudi ne vera. Človeka je treba meriti po njegovih odlikah, po njegovi zavesti časti in dostojanstva, po njegovem »čojstvu«.

Človek potemtakem ni vržen v boj za obstoj kot slaboten poedinec, mar-

Aluminij in naša elektrokemična industrija

Naša boksitna ruda je ena najboljših na svetu

Pred tedni je imel v Zagrebu inž. Branko Blažeković predavanje o aluminiju. Predavatelj je na enostaven in razumljiv način prikazal pridobivanje aluminija, njegovo uporabo in njegovo važnost za vsa država.

Aluminij — je rekel predavatelj — bi lahko imenovali hrvaško zlato. Morda je to pretirano, toda o tem bo sodila bodočnost. Često govorimo o poljedelskem bogastvu, toda redko se vprašamo, koliko je na tem resnice. Tudi o rudnem bogastvu se mnogo govori, pa tudi tu se kdaj pa kdaj pretirava. V banovini Hrvaški imamo eno rudo v velikih količinah, ki jo je treba samo izkopiati in predelati v aluminij. Prvič sem videl naš boksit v dunajskem arzenalu med svetovno vojno. Z navdušenjem je tedaj prof. Pavel govoril o izredno dobri kakovosti boksita iz Drišna in Širokega brega pri Mostarju.

Boksitna ruda je rdečasta zemeljska gmeta, zmes kemičnih spojin aluminijevega oksida, železnega oksida (rje) in silicijevega oksida. Naš boksit je nedvomno eden od najboljših, če ne najboljši. Nahačaljša so razmeroma zelo velika tako da jih v doglednem času ne bomo izčrpali. Največ se kopije ta ruda pri Drišnu in v Širokem bregu pri Mostarju, pri čemer ne smemo pozabiti, da so ta nahajališča v krajih, ki jih smatramo za pasivne. Tudi ne smemo pozabiti, da kopljemo boksit v krajih, ki so blizu morja in kjer se dajo vodne sile dobro izkoristiti.

Za proizvodnjo aluminija imamo vse potrebno doma, razen kriolit, ki ga pridobivajo edine na Grenlandu in ga morajo vse države od tam uvažati. Aluminij poznamo kratak čas. Nemški kemik Wöhler ga je prvi proizvedel v manjši količini; ker pa niso bile še točno znane fizikalne in kemične lastnosti aluminija, zanj ni bilo nikakršnega zanimanja. 26 let je preteklo, dokler ni genialni francoski kemik Sainte-Claire Deville našel postopek za pridobivanje čistega aluminija. To novo kovino je razstavil na pariški razstavi pod naslovom »srebro iz gline«. Toda prešlo je špet 30 let, preden sta Američani Hall in Francoz Heroult iznašli postopek, ki se še danes principielno uporablja za proizvodnjo aluminija. Od aluminija je namreč treba odstraniti kisik, kar se izvrši po električni poti v raztopini kriolit.

Tri čimbenice odločajo o rentabilnosti proizvodnje aluminija. Ruda, ki jo imamo dovolj, natrijeva kislina, ki je tudi ne manjka, in električna energija. Tudi te bomo imeli kmalu dovolj, ker je elektrokemija v dobrih rokah in gre pravo pot. O vodnih silah banovine Hrvaške na žalost še ni točnih podatkov. Vpogtev pa pride ta predvsem reka Sava in Drava, ki bi mogli dati milijon konjskih sil. Proizvesti bi tako mogli letno 5 milijard kv ur električne energije, kar bi zadostovalo za proizvodnjo 40.000 vagonov aluminija.

Naglašajoč veliko važnost električne energije za proizvodnjo ne samo aluminija, ampak tudi sploh za elektrokemično industrijo, je predavatelj govoril o načrtih

elektrifikacije banovine Hrvaške. Z graditvijo hidrocentral bi bilo treba obenem graditi elektrokemične tvornice in na tej osnovi računati rentabilnost. To je potrebno za čim racionalnejšo uporabo električne energije. Vse trošije električni tok večidel samo pozimi nekaj ur dnevno, ostala električna energija pa ostane neizkoriščena. Obenem z aluminijem bi lahko proizvajali tudi druge proizvode, za katere imamo sirovine.

Zatem je predavatelj inž. Blažeković navajal vsestransko uporabo aluminija. Poudaril je napako, da je bil pri nas aluminij prekmalu uveden v gospodinjstvo. Tedaj namreč še niso proizvajali čistega aluminija in so se gospodinjstvom upravičeno pritoževale nad aluminijasto posodo. Krivda pa ni bila na aluminiju, ker je čisti aluminij popolnoma neobčutljiv za ocetno kislino, slano vodo in drugo. Velike njegove prednosti so za gospodinjstvo, da je lahek, se nitro segreje in lahko čisti.

Tudi v tehniki dandanes v mnogih primerih aluminij zamenjuje jeklo. To sicer ni čist aluminij, pač pa tako zvani dur-aluminij, ki se pridobiva na ta način, da aluminiju primešamo 4 odstotke bakra, mangana in magnezija. Iz takega aluminija delajo mostovne konstrukcije, avtomobile, letala, železniške vagoni itd. Aluminijasti vagoni so prav tako stabilni in tudi posledice železniških nesreč so mnogo manjše.

Tudi v živilski industriji se lahko aluminij koristno uporablja. Naravnost čudno je, da nismo začeli uporabljati aluminija za naše konzervne tvornice. Govorijo, da ne morejo delati ribjih konzerv, ker nimajo cinkane pločevine. Čeprav imamo danes že aluminijasto pločevino, ki jo lahko v te svrhe uporabljamo. Tudi za zavijanje čokolade bi lahko uporabljali namesto štanjola aluminij. Ima namreč to lastnost, da ga lahko izdelamo v izredno tenke lističe. Za vse izdelke živilske industrije bi lahko uporabljali aluminij.

Na potniških in vojnih ladjah se tudi mnogo uporablja aluminij. Posebno pri slednjih, ko so bile v veljavi še omejitve v tonazi. Tedaj so vse kovinske dele razen orožja in oklepa skušali nadomestiti z aluminijem. V najnovejšem času pa uporabljajo aluminij še v eno svrhu, in sicer za zaigalne bombe. Ima namreč lastnost, da zdrobljen in pomešan v gotovem razmerju z železnim oksidom zgori sam od sebe. Pri tem razvija velikomno vročino 3000 stopinj. Nevarnost zaigalnih bomb je v tem, da se takoj po padcu ne vžge in šele po 10. do 15. sekundah siknejo plameni.

To so v kratkih potezih najvažnejše lastnosti aluminija. Perspektive, ki se nam obetajo z aluminijevo industrijo, nas navdajo z zaupanjem in veseljem, da bomo v krajih, ki o njih vedno slišimo, da so pasivni, lahko nudili službu vsakemu, ki ga bo hotel, in tako omogočili vsem nam srečnejšo in boljšo bodočnost.

SPORT

Termin, ki ni termin

Malo dogodkov, pri nas nobenega...

Vse nogometne prireditve pri SNZ odpravljene — V Zagrebu nekaj sporeda za silo

Jutrišnja nedelja bo po naših sportnih terenih brez sporeda. Za nastope so se pripravljali deloma atleti in še celo smučarji, najbolj navdušeni za otvoritve sezone pa so bili vsi naši mali in veliki nogometaši. Drug za drugim so prihajali z odgovorili iz pisarne Slovenske nogometne zveze: očiščeno odpravo, ki pa iz tehničnih razlogov ni mogla biti izvršena in jo zato danes ponavljamo v celoti. Odpravo NSZ se glasi takole:

Odložijo se vse prvenstvene tekme, ki so bile na sporedu za nedeljo 6. aprila t. l. Prihodnje seje poedinskih odborov SNZ bodo sklicane pisмено. Predsednik.

Edinima prireditvama na zelenem polju, ki bosta po napovedih jutri v Beogradu in Zemunu, in sicer obe zaostali ligaški tekmi med Jedinstvom in Bato ter Baskom in Gradjanskim iz Skoplja, se je zdaj pridružila še tretja, ki jo bodo imeli v Zagrebu. Zaradi odgoditve tekem v državni ligi sta se namreč Gradjanski in Concordia dogovorila za prijateljsko tekmo, ki bo v obliki revanše za nedavni poraz Concordije v zadnjem prvenstvenem nastopu. Da bo srečanje še bolj »potegnilo«, so prireditelji poskrbeli za prav privlačno predigro, in sicer nogometni nastop dveh moštvev, sestavljenih iz sportnih novinarjev in sportnih funkcionarjev. Komur torej ne bo dovolj rivaliteta med »plavim« in »zelenim«, ta si bo lahko ogledal še ogorčeni nogometni dvoboj med onimi, ki jih v rednih časih samo popisujejo po papirjih ali pa upravljajo za zeleno mizo. Pravijo, da bo ta tekma tudi nekoliko zabavna, kar je za današnje čase brez dvoma zelo potrebno stvar.

Haškovi table-teniški igralci, ki so se z velikim uspehom udeleževali po Nemčiji in v več težkih nastopih potrdili visoko stopnjo našega table-tenisa, so se pred kratkim vrnili v Zagreb. Prvotno bi bili morali Hexner, Dolinar in Marinko iz Berlina odpotovati še na švedsko, vendar so se sprili presenetljivih vesti iz domovine rajši odločili za povratek. Pri tem so zadeli celo na nekatere ovire ter se nazadnje prišli preko meje s švedskimi vizji. Kljub neugodnejšemu razpoloženju, ki so ga gostitelji v zadnjih dnevih pokazali proti našim igralcem, vendarle — tisk enodušno hvali njihovo izvrstno igranje, češ da so res pokazali, kako se igra pravi table-tenis. (Te podrobnosti o končani turneji Haškovih table-tenistov v Nemčiji posne-

mamo po zadnji številki »Ilustrovanih sportskih novosti«, ki so izšle dne 4. t. m. v neskrnem obsegu na 8 straneh.)

Zagrebski Gradjanski je na zadnji seji sklenil dokončno, da bo sodeloval na proslavi otvoritve stadiona SK Jugoslavije v Beogradu, ki bo 21. in 22. t. m. pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. Takrat bosta razen slavjenca in Zagrebčanov gostovali tudi enajstotris BSK in Hajduka. V ostalem bosta letos še dve pomembni 30 letnici naših sportnih klubov, in sicer v dnevih 1. in 2. junija v Splitu, ko bo svoj jubilej slavil tamkajšnji Hajduk. Tudi na tej proslavi bodo nastopila štiri naša najboljša moštva, in sicer poleg Hajduka tudi Gradjanski ter oba beografska favorita — BSK in Jugoslavija. Tretji slavjenec letošnje sezone bo nazadnje še BSK, kateremu bodo prav tako prišli v goste Zagrebčani in Splitčani.

Nedavna zmaga novosadske Vojvodine nad Zakom iz Subotice, ki je Vojvodini osigurala vstop v državno ligo, je silno navdušila številne prijatelje kluba, izredno presenečenja pa je prinesla tudi vsem 11 igralcem, ki so za to dobljeno tekmo dobili premijo v višini ni manj kakor — 3500 din za vsakega. Verjetno je to največja nagrada, ki je bila kdaj izplačana nogometašu pri nas.

Seznam svetovnih rekordov v plavanju

Dodatno k dvema kratkima člankoma, v katerih smo si v zadnjih dveh številkah ogledali najboljšie plavalne izide lanske plavalne sezone in potem tudi podrobno navedli discipline, imena in čase, ki so jih v oni sezoni dosegli moški plavalci, objavljamo danes še seznam damskih svetovnih rekordov v plavanju, izpolnjenih z vsemi 11 novimi najboljšimi znamkami na svetu, ki so jih zastopnice nežnega spola utegnile izboljšati v teku minule sezone. V podrobnem so zdaj damski plavalni rekordi na svetu takile:

V prostem plavanju

Na 100 yrdov: Ragnhild Hveger (Danska): 59.7, na 100 m Willy den Ouden (Holandska): 1:40.6, v vseh ostalih disciplinah pa je vetovna rekordierka Ragnhild Hveger, in sicer z naslednjimi najboljšimi časi: na 200 m 2:21.7, na 220 y 2:22.6, na 300 y 3:25.6, na 300 m 3:46.9 in 3:42.5 (slednji se ni priznala), na 400 m 5:06.1 in 5:05.1 ter 5:00.1 (slednja dva še nista priznana), na 440 y 5:12.8, na 500 y 5:57.9, na 500 m 6:27.4, na 880 m 11:11.7, na 880 y 11:16.1, na 1000 y 12:36, na 1000 m 14:09.2, na 1500 m 21:10.1 in na 1760 y ali 1609 m: 23:11.5.

V prsnem plavanju

Na 100 y Anny Styl (Holandska): 1:13.0, na 100m Hanni Hölzner (Njemačka): 1:20.2, na 200 y Jopie Waalberg (Holandska): 2:40.3, na 200 m Maria Lenk (Brazilija): 2:56.0, na 400 m Maria Lenk (Brazilija): 6:15.8, Jopie Waalberg (Holandska): 6:13.7 in Heriga Grauthoff (Nemčija): 6:13.2, (slednji se ni priznala), na 500 m

Inge Sörensen (Danska): 7:58.8, Jopie Waalberg (Holandska): 7:49.9.

V hrbtnem plavanju

Na 100 y Cor Kint (Holandska): 1:05.1, na 100 m Cor Kint 1:10.9, na 150 y Cor Kint 1:42.1, na 200 m Cor Kint 2:38.8, na 400 m Irene v. Feggelen Holandska 5:41.4.

V stafetah

Na 4x100 y Danska 4:08.1. (K. Ove-Petersen, B. Ove-Petersen, N. Hyme-Jensen, D. Michelsen), na 4x100 m Danska 4:27.6. (E. Arndt, G. Kraft, B. Ove-Petersen R. Hveger),

SK Ljubljana. Jutri strogo obvezen trening kompletnega ligaškega moštva in rezerve ob 9.30 na našem igrišču. Točno in sigurno vsi!

SK Svoboda, Ljubljana. I. moštvo naj bo v nedeljo ob 10. dopoldne na igrišču Mladike radi prijateljske tekme z Mladiko.

Iz Ptuja

j. Podmladek Rdečega Kriza na drž. real. gimnaziji v Ptuj bo v nedeljo 6. t. m. prodajal svoje značke pod geslom: »Storite svojo nacionalno dolžnost! Pozivamo Ptujčane, da se temu apelu odzovejo.

j. Pouk na Glasbeni Matici v Ptuju ni prekinjen in se redno vrši. Velikonočne počitnice bodo od 10. do 22. t. m.

j. Zvočni kino bo predvajal v soboto ob 20. uri in v nedeljo ob pol 10. in pol 21. uri »Dr. Ehrliche« biografski film učenjaka, ki je premagal največjega sovražnika človeštva — belezen.

Iz Trbovelj

t. Odlikovanje. Gospod Jože Patermost, železniški uradnik in tajnik UROIR je bil odlikovan za vestno službovanje z zlato kolajno. Splošno priljubljeno narodnem delavcu iskreno čestitamo.

t. Slavnostna občinska seja. Zgodovina je zapisala četrtek 27. marca 1941 kot mežnik v zgodovinski troimenega jugoslovanskega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ko se je izvedelo, da je ta dan prevzel vladarske posle na slavnem prestolu Karadjordjevičev prvi sin blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja — Nj. kralj Peter II. je ves narod to vst. pozdravil z velikim navdušenjem. V občinskem domu je bila v ponedeljek 31. marca slavnostna seja, ki se je je udeležil celokupen občinski odbor in številno občinstvo. V posvetovalnici Občinskega doma so bile ob tej priliki izrečene tople besede: »Tudi mi iz te sajaste doline trboveljske se pridružujemo milijonom jugoslovanskega naroda ob tem velikem prazniku z globoko vero v srce in lepšo in boljšo bodočnost našega troimenega naroda. Zivel naš kralj Peter II! Zivel dom Karadjordjevičev!

t. Vrtinarski tečaj. Da se izboljša vrtinarstvo v naši občini, priredi podružnica sadjarskega in vrtinarskega društva v Trbovljah brezplačen vrtinarski tečaj. V ponedeljek 7. t. m. ob 8. uri v šoli Trbovelje-trg sestane, na katerem bo predaval vrtinarski strokovnjak g. inž. Ciril Jelič iz Ljubljane. Ker je tečaj za sedanje razmere zelo velike važnosti, se vabijo k tečaju vsi, ki jih vrtinarstvo zanima, zlasti pa naše gospodinjce.

t. Skrb za mlade nasade. Sresko načelstvo v Laškem je izdalo razglas, s katerim se prepoveduje poškodovanje mladitve nasadov. Nekatere neupravičene osebe in lastniki gozdov povzročajo veliko škodo s tem, da trgajo pogane smreke ter jih potem prodajajo lekarnam ali drogerijam v večjih mestih. Tako škodujejo nasade, ker dreve zaostane v rasti in se sčasoma posuši. Lastniki nasadov se upravičeno zgražajo nad takim početjem, ker trpe občutno škodo. Predsedstvo občine Trbovelje zato opozarja vse prebivalstvo, da je po zakonu o gozdih strogo prepovedano trgati na novo pogane smreke vršičke in vejice. Proti vsem krivcem, ki bi se tega ne držali, se bo najstrožje postopalo po pretno kazni z zaporom 8 dni ali z denarno globo 1000 din. Plačati bodo morali tudi odškodnino za poškodovano drevo. Zloba in objestnost pa se kaznujeta z zaporom do 15 dni ali v denarju do 2000 din.

t. Preprečevanje gozdnih požarov. Pri trebljenju in čiščenju gozdov in travnikov nastanejo spomladni mnogi gozdni požari, ki jih povzročijo neupravičeni. Da zavaruje gozdne posestnike občutne škode in da se število gozdnih požarov omeji in odvrne, opozarja občina Trbovelje vse prebivalstvo na posebno dolžnost zakona o gozdovih, ki prepoveduje kuriti po gozdovih. Le osebami, ki se morajo iz tehničnih razlogov več časa muditi v gozdu, je dovoljeno kuriti po dejanski potrebi in to le na određenih krajih in ob potrebnih varnostnih ukrepih. Ogenj se mora nadzirati in po odhodu pogasiti. Ob suši pa se prepoveduje vsako kurjenje v gozdu in zunaj njega na razdalji 50 m, na kraških mestih pa v razdalji 100 m. Vsak, ki opazi še nepogasen ali opuščen ogenj, ga mora pogasiti. Obvestiti je treba najbližje vaške in občinske organe ali gozdarsko osebo. Za vsa škoda je odgovoren krivec. Pastirji in najeti delavci pa poravnajo škodo skupno z gospodarji in delodajalci. Zakon o železnih obvezuje lastnike gozdov, da puste vzdolž proge varnostni pas v širini približno 10 m z obeh strani, kjer vozi železnica skozi gozd. Skrbeti morajo, da je varnostni pas stalno očiščen. Prestopki se bodo kaznovali z globo od 100 do 1000 din in z zaporom do 1 mesca.

RADIO

Sobota, 5. aprila

Ljubljana, 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Plošče. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.20: Plošče. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura. — 17.30: Med igrami (plošče). — 17.50: Radio program. — 18: Orgelski koncert (prof. M. Tome). — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Plošče. — 19.40: Zrebanje nagrad za razpis med objavami. — 20: Zunanje politični pregled (dr. A. Kuhar). — 20.30: Lepa si pomlad zelena (izvajajo člani radijske igr. družine). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec tedna igra radijski orkester.

Beograd 1940: Operna glasba. — 21: Vesela muzika in ples. — Zagreb 20: Orkestralni in pevski koncert. — 21.30: Plesna muzika. — 22.15: Plošče. — 23.15: Veseloliga. — 23.30: Pester glasbeni spored. — 23.45: Operna glasba. — 24.15: Laska godba in ples. — Berlin 19.15: Pester glasbeni spored. — 23.15: Nočna oddaja. — Rim 20.10: Zvočna igra.

Naše gledališče

D R A M A

Sobota, 5.: Šesto nadstropje. Red B. Nedelja, 6.: Severna lisica. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Alfred Gehry: Šesto nadstropje. S prihodom študenta in chansoniara Jonvala kot novega stanovanca v šestem nadstropju, pride v krog meščanov in bohemov, ki žive tam svoje skromno življenje, lahkomišeln, a ne slab, nadvse ljubezniv dečko, ki očara zaporedoma tipkarico Jeano, misteriozno damo v sivem in mlado, neizkušeno Edwigo. Ljubezenska zgodba, ki se razplete med njima, tvori glavno nit dejanja. Edwigo igra Simčičeva, Jonvala prvič Tiran, Jeano Slavčeva, Damo v sivem Mira Danilova, Germaine Gabrieljevičeva, Maksa igra prvič Milčinski, Maretovo P. Juvanova, Hohepota Lipah, Jojoja Sever, Marena Daneš, Berto Sancinova. Bežiser dr. Kreft. Predstava drevi bo za abonente reda B.

Herezegova tridejanska komedija »Severna lisica« je delo, ki je imelo na vseh evropskih odrih nenavaden uspeh, prav tako tudi na našem. Dejanje je zabavno in ne brez tehnosti ter slika zakonsko krizo v trikotniku. Delo si velja ogledati zaradi sijajno podanih vlog. Igrali bodo Gregorin prof. Pavel, Mira Danilova Ilona, Kralj Tibor, Vida Juvanova Lizi in Drenovec baron Trill. Režija je prof. Šesta. Predstava bo v letošnji sezoni prvič v nedeljo zvečer po znižanih cenah.

O P E R A

Sobota, 5.: Tri stare škatle. Red A. Nedelja, 6.: Rusalka. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Barbičeva, Poličeva, Poljanarjeva, Belizar in Modest Sancin bodo peli drevi glavne partije v Kollovi opereti »Tri stare škatle«. Delo osvaja poslušalca s svojo nevslujno, prijetno melodiko in prikupnim, ljubeznivim dejanjem, ki ima dobršno mero komike. Po zaslugi sodelujočih ima opera lep uspeh in občinstvo se prav dobro zabava. Plesni vložek plešejo Bravničarjeva, Moharjeva in Pilato. Dirigent D. Zebre, režiser in koreograf inž. Golovin. Nočnjaja predstava bo za red A.

Najznamenitejšje delo češkega skladatelja Antonina Dvořaka, »Rusalka«, bodo izvajali v operi v nedeljo zvečer izven abonmaja. »Rusalka« obsega v svoji nesmrtni glasbi vso širino mehke slovanske duše. V njej se preliva en sam tok toplih občutij, melodije in pesniškega nastrojstva. Iz nje diha vsa tajinstvenost priro-

de in bogastvo slovanskega bajenlovnega sveta. Naslovno partijo poje Heybalova. Dirigent Niko Štrifot, režiser C. Debevec. Za nedeljsko predstavo veljajo znižane cene od 30 din navzdol.

Nova mladinska predstava bajke »Princeska in zmaj«, ki jo je napisal P. Golovin in napisal zanj glasbo Janko Gregorc, bo imela krstno uprizoritev predvidoma na velikonočno nedeljo. V bajki nastopajo Kralj, Princeska, cigan, pogumni dečko Jožek, zmaj, zajčki, petelinček, lisica, mačka, volk, medved, dve verveci, kresnice, netopirji in Jaga-baba. Režija Maše Slavčeve, dirigent D. Zebre, koreograf inž. Golovin.

Kinematografi

Bled, Kino Bled do nadaljnjega ne obračuje. Uprava. (—)

Ribnica. Sokolski zvočni kino predvaja danes zvečer ter jutri popoldne in zvečer ob običajnih urah film »Obsojili so človeka«. Za odatek Foxov zvočni tednik. (—)

Obiave

Podpornemu društvu za gluho in slišno mladijo je darovala neimenovana dobrotnica iz Ljubljane velikodušni znesek 3000 Din, druga neimenovana dobrotnica iz Ljubljane pa 500 Din. Obema plemenitim prijateljicam naših gluho in slišnih sirot najiskrenejša hvala!

Junaški vplomilec

Sodnik: »Obtoženec, ob dveh zjutraj ste se spazili v tožiteljevo hišo. Kaj ste tam iskali?«

Obtoženec: »Mislim sem, da je moja hiša.«

Sodnik: »Tako? Ko je prišla gospodinja, ste pa skozi okno skočili na dvorišče in se skрили v svinjak. Kako nam boste pa to pojasnili?«

Obtoženec: »Mislim sem, da je moja želja.«

Dobra vzgoja

Učitelj izprašuje Tončka slovnico.

»Konj in krava je na travniku... Kaj je tu narobe?«

»To, da je treba damo prvo imenovati!«

EDINI VZROK

»Tvoja tašča si je za rojstni dan želela avto, ti pa si ji kupil biserno ovratnico. Saj bi bil avto manj stal!«

»Hm, ko pa ponarejenih avtomobilov ni!«

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopolni in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—.

Službo dobi

Brivskega pomočnika

apremjem takoj. Površ. tova 71, Kodeljevo. 7183-1

Brivskega pomočnika

apremjem takoj v stalno službo proti dobri plači. Breskvar, Domžale. 7189-1

Pekovskega pomočnika

ki zna peči, apremjem takoj. Ivana Krenca, Zalog, p. D. M. v Polju. 7169-1

Brivskega pomočnika

apremjem takoj. Ciril Vasi, Borštnikov trg, Ljubljana. 7199-1

Brivskega pomočnika

in frizerka dobila službo. Nastop takoj. Frizerski salon Vodopivec, Tržič. 7200-1

Frizersko pomočnika

apremjem takoj — salon »Slavica«, Miklošičeva št. 6. 7195-1

Mlinarja

vojašine prostega, išče Viški mlin, Ljubljana, post. pred. 174. telefon 39-16. 7194-1

Službe išče

Frizerka

dobra moč, išče stalno službo. Najraje v Ljubljani. Naslov v vseh posl. Jutra. 7150-2

Postrežnica

mlada, poštena, pridna, išče službo za cel dan, event. tudi polnočno. Naslov v vseh posl. Jutra. 7180-2

Vajenci (ke)

Frizersko vajenko apremjem takoj — salon »Nada«, Novi trg — Breg 1. 7190-44

Prodaj

Trajnice lepotično grmičevje in konifere, vzpenjačke in plezalke v veliki izbiri Sever & Komp., Ljubljana. 7156-6

Pozor hišni posestniki!

Ročne brizgalne jako praktične iz medicinskega protiletals

Borba s podmornico

Trije napadi z vodnimi bombami — Uničevalna vojna na morju

Skupina lovcev na podmornice je zagledala na morju sovražno podmornico, ki se je naglo potopila.

Z največjo brzino

je šinil vodilni lovec proti temu mestu, ostali čolni mu sledijo v neki oddaljenosti. Sedaj so dosegli kraj, kjer se je podmornica potopila. Vodilni čoln se je ustavil in iskalne priprave iščejo podmornico na morskem dnu.

Pol ure iščejo. Nič. Iščejo dalje. »Vse-kako jo morate najti!« podžiga poveljnik svoje moše. Može se trudijo in končno ugotove sovražni brod. »Vodne bombe spustite!« zapove poveljnik. Grozotne naprave pljusnejo v vodo. Vse čaka v največji napetosti na uspeh tega prvega napada. Toda

nobenih znakov ni,

da so imele vodne bombe kak uspeh.

Ponovno poizkusijo ugotoviti lego podmornice. Po dolgem iskanju jo tudi odkrijejo. Po skrbni pripravi sledi nov napad z vodnimi bombami. Na površini morja se pokaže oljna lisa, ki razširja prodoren duh. Podmornica je

gotovo zadeta.

Sledi tretji napad. Spet pljusajo vodne bombe, a tokrat v sredino oljnega madeža, ki rase neprenehoma. Učinek je silovit. Ogromni zračni mehurji vzbirkavajo morje in sledijo neposredno razpokom vodnih bomb. Nove mase olja se dvigajo ž njimi. Poveljnik hoče imeti popolno gotovost, zato

zapove nov napad.

Po nožih stopa, a se ne vreže

Šemka fakirka Indra Pajadur stopa bosa po fine brušenih nožih, ne da bi se pri tem ranila

Motiv iz libijske pokrajine

Naselje Berta v bližini Bengazija, ki so ga zgradili italijanski kolonisti

V olju, ki se širi čedalje bolj, plava temen predmet. Sprva ga smatrajo za kos lesa. Ko pogledajo bližje, pa spoznajo, da gre za moža iz podmornice, ki je preživel napad in so ga zračni mehurji dvignili iz potopljenega broda na površino.

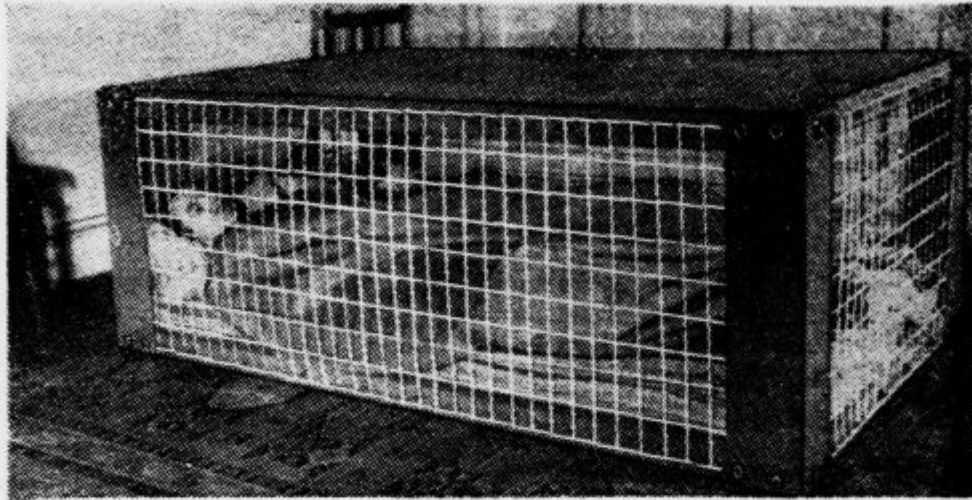
Od tega moža zve poveljnik za učinke poedinih napadov. Prvi napad je šel brez škode mimo. Ob drugem napadu je raz-

svetljava v podmornici ugasnila in v oddelku za stroje

je nastala luknja.

Tretji napad je posebno težko prizadetal strojni prostor in zrak, ki je uhal iz broda, je potegnil moža na površje. Po njegovem mnenju je bila podmornica uničena že po tretjem napadu, naslednja dva napada sta razdiralno delo samo dopolnila.

Nova varnostna postelja

Angleško ministrstvo za javno varnost je odobrilo tip nove postelje, ki štiti spalvalca pred drobel izstrelkov in ruševin

Kako je umrl grof Teleki

Ne srčna kap — krogla v glavo mu je pretrgala nit življenja

Budimpeštanski »Magyar Ország« priobčuje v svoji prvi izdaji zdravniški izvid o smrti pokojnega državnika grofa Paula Telekija. Glasi se:

»Danes, 3. aprila ob šestih jutraj sem pregledal truplo pokojnega min. predsednika grofa Telekija ter sem nedvomno ugotovil, da je izvršil samomor. V desnici je grof Teleki držal samokres Browningovega tipa. Iz njega si je sprožil kroglo v čelo. Svinčenka je prestrelila možgane.

zaradi česar je verjetno nastopila takojšnja smrt. Dejstvo o samomoru je ugotovljeno z absolutno točnostjo.

Isti list poroča dalje, da je grof Teleki zvečer pred smrtjo navzlic nameri za samomor naročil svojemu slugi, naj ga zbudi naslednji dan ob 6. uri 45 minut. Naročil je tudi, naj pripravi zanj oficirsko uniformo. Ko je sluga jutraj stopil v sobo, je osumil. Truplo grofa Telekija je bilo že hladno. Obvestil je pristojna mesta, narkar je prišla v stanovanje komisija.

Skalni orel v pasti za lisice

Pogumni sin lovskega paznika

Neki lovec s Koroškega, ki je odrinil v vojaško službo, je naročil svojemu desetletnemu sinu, naj ga za njegove odločnosti časih malo nadomesti v poklicu lovskega čuvaja in paznika. Nastavil je bil namreč več pasti za lisice v upanju, da se bo katera ujela.

Čuvajev sin je zvesto izpolnjeval očetovo naročilo ter od časa do časa pregledal

pasti. Nedavno je v eni našel samico skalnega orla. Usmrtil jo je s strelom, ko pa jo je prinesel domov, je izmeril razpored njenih kril ter ugotovil, da meri dva in pol metra v dolžino. Kmalu po tem dogodku je našel fant v isti pasti še samca skalnega orla. Ujeda je imela v pasti eno samo nogo, in ko je lovec sin malo privzdignil past, je orel pobegnil, ne da bi se bil niti dotaknil svojega rešitelja.

Ne raznašaj govoric!

A NEKDOTA

Chopin je v družbi zelo nerad igral. Nekoč je odgovoril gostiteljici, ki je gostom skopo postregla ter ga je prosila to jedi, naj zaigra:

»Ali res moram? Saj sem vendar tako malo jedel!«

VSAM DAN ENA

»Veste, skregala sem se s svojim možem. Ali bi mogli njegov portret spremeniti v tihožitje?« (Humorist)

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je izvoz brazilske kave v Evropo lanske leto padel na dve tretjini iz l. 1939.; da so v Mehiki zaprli nemško srednjo šolo, v katero je pohajalo 1600 dijakov; da je slovita filmska igralka Mary Pickfordova zbolela in se nahaja v bolnišnici v Los Angelesu; da je bila te dni v Ankari prvič izvedena predstava Puccinijeve »Tosce«; da je rumunska vlada povečala davek na račune.

Pregled poklicev na zemlji

Neki statističar v Washingtonu je sestavil pregled vseh poklicev na zemlji in je izračunal, da jih je 19.096. Med temi sta menda najbolj originalna poklica zbiralec žvečilnega gumija in čistilca želv.

Samomor angleške pisateljice

Po Reuterjevi vesti je izvršila samomor ena najbolj znanih angleških pisateljic naših dni Virginija Wolfova. Skočila je v reko. Njenega trupla še niso našli.

Naslednik grofa Telekija

Državni upravitelj Horthy je poveril s se-stavo nove budimpeštanske vlade dosedanjega zunanjega ministra Bardossyja

Pristanišče Massaua

Gospodarska hrbtnica Eritreje

Po padcu Kerena je angleška vojska vkorakala v Asmaro, prestolnico Eritreje, nato pa je začela prodirati proti Massauu, ki je glavno pristanišče v tej deželi.

Asmara je prestolnica, ki zasluži ta prilestek ne le zaradi lege, ampak tudi po številu prebivalstva. Je namreč najgostejše naseljeno mesto v koloniji Eritreji. Po železnici je zvezana s pristaniškim mestom Massauo na vzhodu in z Agordatom na zapadu. V Asmari se je vršil leta 1935 prvi kolonialni kongres. Tukaj žive predstavniki najrazličnejših ras in narodnosti: Evropeci, Abesinci, Dankalijci, Sudanci, Somalci, Arabci itd. Tudi v verskem pogledu je mešanica prav pestra, vendar je med prebivalci največ muslimanov.

Massaua ali Matseva pomeni po naše »mesto prihoda«. Je glavna luka na eritrejskem ozemlju. V gospodarskem oziru je to zelo važno mesto. Sloviyo posebno njegove soline. Iz Massaua vodi v zaledje železniška proga, dolga 1200 km. Glavni

pomorski promet v Eritreji se vrši samo preko Massaua. Izvažajo kože, maslo, bisere, palmove orehe, uvažajo pa sladkor in bombaž. Massaua je najboljše naravna luka ob Rdečem morju. V normalnih časih je imela stalno pomorsko zvezo s Trsto, Genovo in Adenom.

Italija je zasedla Massauo leta 1875. Kmalu je bila proglašena za glavno mesto v deželi, pa je ostala v tem položaju samo do leta 1906. Mesto je namreč silno vroče, da Evropec težko zdrži v njem. Zato je bila pozneje oklicana za prestolnico Asmara, kjer so življenjski pogoji udobnejši kakor v pristaniškem mestu.

Izhajanje francoskih listov

V francoskem tisku je uvedeno načelo nedeljskega odmora. Posihmal bodo listi izhajali samo šestkrat na teden. Ponedeljske izdaje bodo na ulici šele v ponedeljek zvečer, edino sportni listi bodo izšli jutraj.

Predstavniki Rockefellerjeve ustanove v Franciji

Havasova agencija poroča, da se je odpravil na Francosko predstavnik Rockefellerjevega zavoda, ki živi stalno v Lizboni, Mahnicki. Obiskal bo v nezasede-nem področju Francije vse univerze in druge znanstvene zavode.

Prehrana Italije zasigurana

Iz Rima uradno poročajo, da je p eskr-baj Italije z živili zasigurana. Tudi industrija razpolaga z vsemi potrebnimi sirovinami za nadaljevanje vojne. Italijani ka vlada trenutno proučuje načrt za povečanje zaloz bombaža.

Skopuhova smrt

V Tarbesu na Francoskem so našli v njegovi postelji mrtvega nekega 65-letnega moža. Umrl je od mraza. Živel je v največji bedi. Še pred kratkim so ga aretirali, ker je ukradel majhno količino masla. Ko so pa preiskali njegovo podstrešno sobico, so našli v njej zlatnikov in vrednostnih papirjev za 400.000 frankov.

Nemška vojska na Balkanu

Prehod čez hudournik v Bolgariji ni lahka stvar

H. Adams:

Daisy in Rosemary

Roman

»Kaj se je zgodilo, ko so pospravili v obednici?«

»Jane je pomnilava, jaz sem podal kavo, in potem smo tudi večerjali.«

»In potem?«

»Potem smo si pripovedovali razne stvari in brali novine. Dekleti sta se ukvarjali s šivanjem ali nečim podobnim.«

»Ste ostali ves večer v služabniški sobi?«

»Ne. Odnese sem kavno posodo in pripravil nato likerje. Nora je ta čas odgrinjala postelje.«

»Sta ostali gospa Greenova in druga služkinja ta čas v služabniški sobi?«

»Da, gospod.«

Zdaj je prišlo nadzorniku nekaj na misel. »Kaj pa otroška soba, Johnson? Kdo je tisti ki tam podaja obede — ali jesta morda varuški z vami ostalimi?«

Dvornik je nekoliko pomislil. Tudi v najbolje urejeni hiši nastane o vprašanju »Kdo streže v otroški sobi?« vselej razlika mnenj, ako ni ena izmed služkinj stalno določena za ta posel.

»Nora streže, a časih ji pomaga tudi Smith.«

»To pa vendarle ne spada v šofersko službo.«

»Smith stanuje v hiši in je zmerom pripravljen pomagati. Časih gre tudi po rabljeno posodo, da

jo prinese nazaj.«

»Je bilo tudi snoči tako?«

»Mislim, da.«

»Kdaj je bilo to?«

»Ko smo povečerjali... takole med deveto in deseto.«

Moody si je nekaj zapisal v beležnico. Nato je dal poklicati gospo Greenovo, Jāno, Noro in varuški. Njihove navedbe so se natanko ujemale s tem, kar je bil Johnson povedal. Niti gospa Greenova niti Jana nista bili zapustili služabniške sobe, dokler ni Nora prinesla razburjive novice o vlovu. Nato je bila gospa Greenova stekla k železni omari, našla vrata priprta in omaro prazno. Gospoda Carterja so takoj obvestili.

Varuški sta bili ves čas v svoji sobi, vrata v sosednjo spalnico malega Dorieja so bila odprta. Povedali sta, da je bil Smith prišel po posodo in se z njima nekaj minut razgovarjal.

Nora je takisto oštala pri svoji prvi izpovedbi. Čeprav je imela priložnost, da bi bila pomagala vrtu, je bila vendar ona tista, ki je po odkritju vrtnega okna takoj zavzdignila poplah.

Zdaj je Moody poskusil dobiti kaj podatkov o Evansu, prejšnjem šoferju. Burkett mu je bil omenil svoj sum v tem oziru. Kolikor je mogel dognati, ni bil nihče izmed uslužbencev poseben prijatelj z Evansom in nihče ni žaloval za njim, ko je odšel.

»Poizvedovali bomo o njem,« je rekel nadzornik gospodu Carterju. »Evans je poznal hišo kakor svoj lastni žep, a brez pomoči domačih težko da

bi bil kaj vedel o lišpu vaše soproge.«

Zadnji je prišel na vrsto Smith. Nadzornik je ostro gledal mladega moža, čigar zgodba je bila preprosta, da bolj ni mogla biti. Kadar mu je v garaži zmanjkalo posla, je bil vesel, da je smel pomagati v hiši. Saj človek ne more sedeti praznih rok in gledati, kako drugi delajo, je dejal. Zato je bil tudi ondesel podnos iz otroške sobe in pri tisti priložnosti kramljal z varuškami nekaj minut. Drugače pa je bil ves večer v družbi gospoda Johnsona.

»Malo časa je, kar ste tukaj v službi,« je rekel nadzornik. »Pri kom sta bili prej?«

Pri nekem prijatelju gospe Warralyjeve. Gospa je bila v zadregi, ker je njen offer nenadoma zapustil službo in je bila gospodu Carterju obljubila vozača. Zaradi tega me je dal moj gospodar gospe Warralyjevi na razpolago...

»To je točno,« se je Carter oglašil. »Gospa Warralyjeva mi je pisala o tem.«

»Kako se piše vaš gospodar?«

»Huysen,« je brez obotavljanja odvrnil Smith, ki je natanko vedel, da v tistem pismu ni bilo govora o imenu. »Američan je, gospod. Zdaj je s svojo jahto na potovanju in me ta čas ne potrebuje.«

»Kako je ime ladji?«

»Tega vam ne vem povedati, gospod. Jahta je bila na morju, ko sem moral odpotovati semkaj.« Moody je zlovollno zagodrnjal. V današnjih časih brezličnega brzjoava lahko dobiš zvezo z vsako dušo na širokem morju — samo ime ladje mo-

raš poznati. Smith je torej ostal na spisku »more-bitnih možnosti«. Kakor vsi drugi, je tudi on brez ugovarjanja dovolil, da so mu vzeli prstne odtise.

»Vidim, da so vaši gostje na vrtu,« je rekel nadzornik in se ozrl skozi okno. »Če vam je prav, bi lahko kar tam govoril z njimi.«

Gaster z ženo, Veron in gospa Carterjeva so sedeli z Daisyjo v senci velikega drevesa ob robu trate. Bill je imel očitno še posla v garaži. Carter je predstavil nadzornika, prinesli so stole, in vsi so sedli.

»Kakor slišim,« je priazno izpregovoril Moody, obračaje se do vseh hkratu, »ste bili v dnevni sobi pri kartah in drugih rečeh, ko je tat onarvil svoje delo. Zdaj bi poskusil na podlagi vaših izpovedb natanko določiti čas, kdaj se je to zgodilo, obenem bi pa rad vedel, ali je šel v tem času kdó izmed vas na vrh, ter posnel vaše prstne odtise, da jih morem ločiti od tistih, ki jih že imam.«

»Ali je tega treba?« je vprašal Mihael Gaster. »Občutek, da ti jemljejo prstne odtise, ni Bog ve kako prijeten.«

»Za galerijo zločincev!« je menil Sid Verdon

»Oh, prosim, gospod,« je vzkliknil nadzornik. »Nadejamo se, da najdemo tuje odtise, kar moremo pa seveda le, če so nam odtisi vseh hišnih prebivalcev znani. To lahko opravimo pozneje v hiši. Ali ste bili ves večer v dnevni sobi?« se je obrnil k Mihaelu Gasterju.

»Da.«

»In vi, gospa Gasterjeva?«

»Da.«